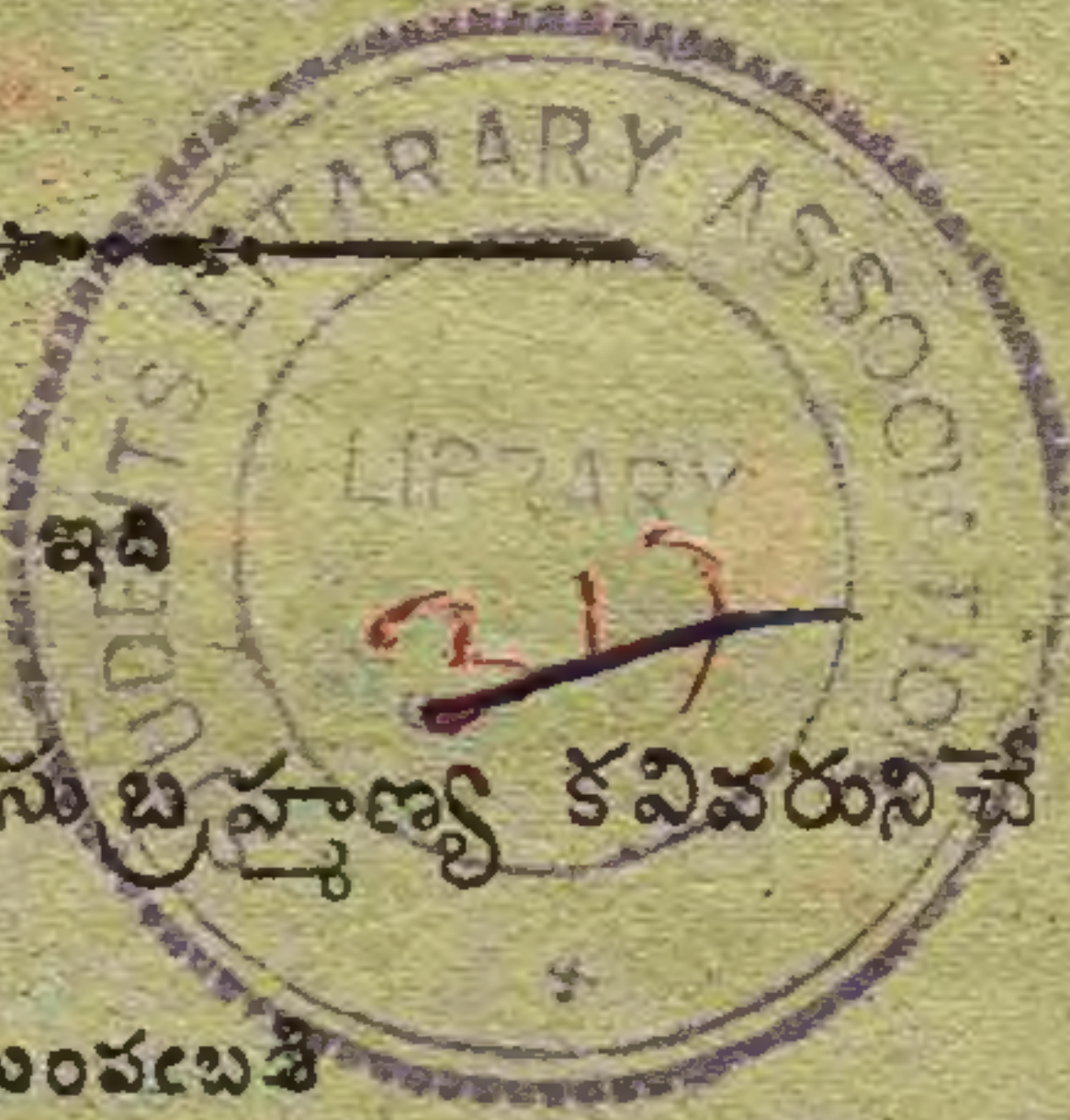

శ్రీ రస్తు: 24

శ్రీ కృష్ణ కళాణము.

శ్రీమదల్లమరాజు సుబ్రహ్మణ్య కవివరునిచే

రచియింపబడి

కాకినాడపుర వాస్తవ్యులగు

బచ్చరామేశముగారికి

నంకితముచేయబడి

607

సునరంజనీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రించబడి ప్రకటింపబడియె.

కాకినాడ

1898

కలియుగ గతాబ్ధిబులు ౧౯౯౯ అగు విశంబి వత్సర జ్యేష్ఠమాసము

శ్రీ రస్తు.

శ్రీ కృష్ణ కళానిము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా॥ శ్రీలీలందగుమాధవుండనుచు దన్ సేవించు బృందావన
శ్రీలోనాంబాడచూపి గోపికలుగూర్చి వేడెడ గ్రీడారతి
రేలుగైకొను కాకినాడనగరీ శ్రీవేణుగోపాలకుం
డేలుంబచ్చకులాబ్ధి శీతఘృణి రామేశ్వర్యచూడామణి॥

మ॥ తతతారుణ్య విలాసకాంతమునికాంతా తారకావారసం
వృతుడైకోరిక దారు కావననభోవిధికి సుధాచ్ఛస్వదీ
ధితిబర్వంగం దదీయకేళికలనందేలక జగన్మోహనా
కృతియాసోముం డొసంగు సంపదలు రామేశ్వర్యధీశాలికి॥

ఉ॥ ఆశిశిరాద్రిరాజ శిఖరాంతర సారధునీ ప్రవాహనీ
కాశములయ్యెనీకుచచక్చక్తన్యతిహార పృంక్తులౌ
నౌశుభవాణియంచు జెలిన్మృగిం గొంగిట జేర్చుధాతరా
మేశమహావదాన్యనకు నీవుత దీర్ఘతరాయురున్నతుల్॥

సీ॥ తెలివాలుకనుడాలు బలువాలుగులచాలుగా నాభియావర్తగతివెనంగ
నుతింజెందగళసుందరతచిందమురుచిందనరజంఘలుమకరీస్ఫురణవమర
వళులంగలహారంగతుళమంగళతరండములుగనంఘ్రులుకమరులుగనలర
ఘనలాలితగుణాళిగడుమేలిమణిపాళిగా ఛావముగభీరగరిమంజెలంగ
జనకుపోలికగలకలశజలరాశి । కన్యసామోదరసముసత్కవివరాళి
కలకలమునైనరామేశఘనుని గృహము । నిజగృహంబంచుసతమందనిలుచుగాత॥

మ॥ చెలువౌపత్రయుత సనస్తబకముల్ సీద్యేంపుమాధ్వీర్పురిం
జిలుకంగోమలపాణిపల్లవరుచుల్ జెన్నారవీక్షాళిమం

డలియొప్పక శివచందనద్రుమమనంటంబ్రాకితారాద్రీలో

నలలోనందగుకల్పవల్లిమనుచునామేశవైశ్యాగ్రణిక॥

మ॥ లలనానీకుచవక్త్రైకశ్యమలంబోలంజాలుత్రేతేందుమం
డలసీలాభ్రములకస్పృజించితినివేడ్కంజూచితేయన్నవా
నిలలిన్కున్నుగనావిచూచియొకదానిరిగ్గించితీవంచుడా
నలువన్నవ్వేడువాణిమత్కృతీసభన్నట్యంబుగావించుతక॥

ఉ॥ పాయకకుంభకూటములబంభరపాళినవాంబుదంబుగా
నాయతగండభాగములయందు మదాంబుర్పురంబులాప్పఁజెం
పైయలదంతకాంతులొలయంగమహామఖగహ్వరంబుతో
నాయమరాద్రీవోతెడిగజాన్యునిఁగొల్తునభిష్టసిద్ధికె॥

చ॥ నిగమమయాత్మతేజముననిచ్చలుతోకతమంబువాపిచే
ల్వగుకరరేఖలొప్పవినతాభిహితార్థవిధాయైతిరం
బుగజగధీశ్వరుకహరినిమోచినయాఖగరాజుశ్రీదలి
ర్పఁగనిరతంబుతోభనపరంపరలీకృతిభర్తృకీవుతక॥

సీ॥ వల్లీకజన్యాననాగభ్రగంగామహారికమాలికలలోనోలలాడి
కాళిదాసమురారికావ్యనవ్యామృతతారాపరంపరల్దనియగ్రోలి
భవభూతిమాఘభారవివచోరచనాచమత్కారములకుసమ్మదముగాంచి
బాణమయూరసుబంధుప్రబంధమరందరసాప్తికానందమొంది
భానుసామిల్లిబిల్వణప్రతిభమెచ్చి | సారమతినన్నయూర్యునిశంభుదాసు
దిక్కయజ్ఞుని శ్రీనాథధీరుఁడెద్ద | కవినిధీమనిసోమభాస్కరులఁదలంచి॥

ఉ॥ బోధకుఁడైకృపన్ననుఁబ్రబుద్ధునిఁజేసినసర్వసత్కలా
శ్రీధరునాగభట్టనరసింహసుధీమణినాంతరాచ్యుతా
రాధనునోగిరాలకులరత్నముసత్కవితానిధికజగ
న్నాధకవీంధ్రవిద్వదభినంద్యుమనిష్టనఖున్నుతించేదక॥

గీ॥ శుభ్రవర్ణలసత్పదస్ఫురితగతులు | సుకవిమణివోలెఁగాకవిసూపఁగలఁడె
శుభ్రవర్ణలసత్పదస్ఫురితగతులు | సుకవిమణివోలెఁగాకవిసూపుటెట్లు॥

వ॥ అని యిష్టదేవతావందనంబును సుకవిబహుకరణంబునుఁ గుకవి నిరాకరణం
బునుం గావించి విరించనజనకప్రపంచిత కథాసుధాంచితంబును నవరసభావా

బంధబంధురంబుగా నొక మహాప్రబంధంబును సంధింపంబూనియున్న సమయంబున॥

- సీ॥ రావించెనేమహారసికుండు గజపతిప్రముఖుండనసౌభరాజమునకు
 నేవించెనేమనస్విసదాశివునిబిల్వపత్రకోటిసమర్పణమొనర్చి
 కావించెనేకృపాకరుండుకర్వునలక్షధరణీసురులకన్నదానతుష్టి
 ధావించెనేగుణాస్పదుండుశాంభవరూపమనుపమకోటిలింగార్చనమున
 ఘటనమొనరించెనేప్రోడకాకినాడ | వాడవాడలవారికవ్వారిగాన
 వారితనుధాప్తగౌతమీవారిసారి | యులనతఁడెసంగురామేశలలితయశుండు॥
- వ॥ వెండియు నతండఖండ నిజమనీషా విశేషశేష పంధానిత ధృతిమంధాన గిరి మ
 ధ్యమాన నానాంతరీప సంక్రాంత వివిధవ్యవహార పాదావార సముత్పన్న శుభ
 లక్ష్యోన్నత లక్ష్మీసహజాయ మానానుపమాన నిజానవరతదాన కళానాయక
 ప్రకాశ సంతర్పిత సకలసుకవి నికరచకోరవారుండును, మేరుధారుణీధర సమా
 నధీరుండును, భూనభోంతర పరిపూర్ణవర్ణనీయ నిజయశస్సరోవరోపరివికస్వర
 తారాకైరవ వనాభ్యంతర నిరంతర విహారమాణ రాజహంసాయ మానత మీన
 మండలుండును, నమేయతర జగజ్జేగీయమాన సంపదా భోగభోగా ఖండలుం
 డును, సత్యనటన ప్రవీణ హూణప్రభుస్తవనీయ తదీయ భాషా వ్యాపార పారి
 ణుండును, బుధమతానుగుణ సుగుణ మణిగణాభరణ ధురీణుండును, కాకినాడ
 నగరప్రతిష్ఠిత నిరతాన్నదాన నత్రుండును, నిను కులగోత్రపవిత్రుండును, విఖ్యా
 తభూత దయాళుతాస్పద సదమల హృదంతర సంతతస్థిరీకృత హరిహరాభేదభా
 వనుండును, జెగ్గమాంబా గర్భపావనుండును, నిఖిలాశ్రితజన ప్రమదవన చైత్రుం
 డును, బచ్చువంశకలశార్ణవపూర్ణకుముదమిత్రుండును, వినయసౌజన్యమాన్య స్వ
 భావబాసురుండగు రామేశధూమి స్మృగగ్రేనరుండనేక నౌకానీత ద్వీపాంతర
 ప్రశస్తవస్తునిస్తుల శుభలక్షణ సలీలంబగు నిజసౌధాంతరాశంఖునం దొక్కదినం
 బునం జక్కదనంబునక జయంత వసంతాదులంబోలు సామంత హితమంత్రి కు
 మారవారంబునుం బురోహితవిద్యత్కవి పౌరాణికవైణికాదివర్గంబునుం బరివే
 ష్టింప నిష్టగోష్ఠీ వినోదంబునం గొలుపుండి యప్పుడు॥
- సీ॥ నిత్యసత్యవ్రతస్తుత్యుండౌనెల్ల నార్యునిపౌత్రహరితనన్కునినగోత్ర
 భారతీపురుషావతార మారంగధామూర్యుని తనయువిఖ్యాతవినయు

సతతపుణ్యాచారయతగంగమాంచికాగర్భనంభవుఁగళాకలితవిభవు
నల్లమరాజాన్వయజునిసుబ్రహ్మణ్యకవినామదేయసత్కవివిధేయ
తామకృష్ణకవీంద్రావరజునిపీఠ | పురవరసమీపసక్తిచేట్రోలునామ
సంవసధవాసునుభయభాషాకవిత్వ | విలసితునినన్నరావించిపలికెనిట్లు ||

క॥ అకలంకభారతీకరు | ఋతుఁడాత్రమవైసుధీజనముచేనిలనె

న్నికఁగంటివిసుబ్రహ్మ | ణ్యకవీంద్రాసాహితీరసాంబుధిచంద్రా ||

సీ॥ ప్రత్యక్షరశ్లేషపద్యాశిమాద్గులకృష్ణభూపతిసభంగీర్తిగంటి
రహిమణిశ్వజచరిత్రమొనర్చియెన్నులరామనదారచేతభూమిఁగొంటి
రసవదలంకారవసతియైచతురిమప్రబలగూర్చితివిభద్రాపరిణయ
మమరంగఁదెనుఁగించితాత్మబోధమునుసారమగుప్రశోత్తరరత్నమాల
శేషధర్మేతిహాసవిశేషమంధ్ర | భాషగనానర్చియుడతలపాపయసచి
వప్రతిష్ఠితలింగమపర్తిరామ | విభునకర్పించితివిపుణ్యవిభవమెసఁగ ||

వ॥ కాపునంజిరకీర్తికరంబగు సంతాననప్తకంబున కవతంసంబైన కృతిశఁతానంబు
పగిదినగణిత వాంఛిత ఫలప్రదంబగునిది నిక్కంబు చొక్కంబగు నొక్కకబ్బం
బు నాకు హరివంశోక్త గోవింద పట్టాభిషేక పూర్వకంబగు రుక్మిణీ వివాహకథ
నంబునంగూర్చుమనినబహుమానంబుగా తాంబూలాంబ రాదులొనంగి వీడుకొల్పి
ననంగీకరించియేను మదీయధామంబగు చేట్రోలునామక గ్రామంబున కరిగివేయు
నెనిమిది నూరులబ్దంబులు శాలివాహనశకంబునం గడువనడరిన బహుధాన్యవ
త్సర శ్రావణశుద్ధపంచమి భృగుదినంబున నెతత్కృతికిం బ్రారంభించితి నింకఁ ద
న్నాయక వంశావతారం బభివర్ణించెద ||

మ॥ పొనరించుంజగదుద్ధతిస్థితిలయంబుల్ పూనియేవేల్పుప్రా
మినుకుంబాల్లెములేపరేశుమహిమంబేర్కొంటకుంజాలవా
తనియూరూర్ధ్వమైనవర్ణముతులాధారాదిధన్యాత్మసం
జనకంబైనగమోక్తధర్మశుచితాచారాదులంబొల్పుగు ||

గీ॥ అందుజలరాశిసప్తకమందుపాల | వెల్లికెవడిసిరికిఁబుట్టిలుగాఁగ
బచ్చువంశంబుదగునందువైశ్యవరుల | నేకులుదయించికాంచిరస్తోకయశము ||

క॥ వారలలోవివిధవ్యవ | హరైకసమర్థుడైసమగ్రీశ్వర్య
సారాధారగుణాద్గుఁడు | పేరయ్యాఖ్యాన్యవరుఁడుపెంపొందుధర ||

శ్రీ కృష్ణ కళ్యాణము.

ఉ॥ సత్యము ధర్మముండయయు శాంతిఁబు దానము లోను గాగుచో

స్తత్యము లెల్లఁ దామజననంబయిన స్వడలోదునీడలై

నిత్యసు సంపదాయువులనిస్కలకీర్తులఁ బెంపసజ్జన

స్తుత్యుఁడు పేరయాహ్వాయుఁడు శోభిలుబచ్చును వంశరత్నమై॥

క॥ అతనికి రామేశాఖ్యం । డతులితశుభలక్షణాధ్యయ శుచుంబతిదే

వతయగునక్కాంబికయం । ధతిసంపన్నధిజనించెననుపమయశుఁడై॥

సీ॥ సత్యభాసావిశేషతహరిశ్చంద్రుండు చంద్రుండుసంపూర్ణచారుకళల

ననుపమసంపత్తినగజాప్తమిత్రుండు మిత్రుండువిస్ఫురదాత్రకాంతి

లలితరూపాప్తిచేనలసూనధర్మండు ధర్మండు న్యాయపథప్రవృత్తి

గలభీరభావసంగతిరమాజనకుండు జనకుండువిమలవిజ్ఞానగరిమ

సములగుదురీతనికటంచుజగముమాగడ । నెగడెనగణితసుగుణరత్నగణలోహ

ణంబువైశ్యకులాభరణంబుపార్వ । తీశపదభక్తిధనుడురామేశఘనుఁడు॥

క॥ అరామేశాఖ్యమహా । దారునకు న్నైంకమాంబయందుఁగమలనా

భారూఢసయుఁడురాజన । పేరయశ్రీరాముఁడనభువించొడమిరొగిన్॥

గీ॥ త్తమఁగమలనాభుఁడనఁదగుఁగమలనాభుఁ । డలరురాజనరాజనఁగళలభూతిఁ

జిలువ పేరయ్యపేరయ్యయలఘుధర్మ । రతినిశ్రీరాముఁడనఁగశ్రీరాముఁడలరు॥

వ॥ అందు॥

సీ॥ కరివేల్పు నెపమునఁగలశపాథోరాశియంక కైతవముననమృతకరుఁడు

పుష్పంధయచ్చలంబునసితాంభోజంబుపరభృతచ్చలనఁగల్పద్రుమంబు

కర్ణదంభమునవేగంటిచక్కనిజక్కికృష్ణపాదములపేరిటననంతుఁ

దినసుతావ్యాజంబునమవియన్నిమ్మగగళవిషచ్చద్రునంగజవిరోధి

గాంచిరయశంబుసకలలోకప్రసిద్ధుఁ । డైనయాపేరయాఖ్యవైశ్యాగ్రగణ్య

దశదిశాంతరపరిపూర్ణధాళధశ్య । భూరినత్కర్తించెబరాధూతులగుచు ॥

ఉ॥ సాంబపదాబ్జభక్తుఁడగునాసుకృతాత్మునిరాణిభూరిభా

గ్యంబునఁబడ్డపాణిదిరమాత్మమపెంపునక్షోణిభవ్యశీ

లంబునశక్తిరణిపలిలాలితసూక్తులవాణిసత్సతీ

త్వంబునశేర్వురాణిమహివర్తిలుడెగ్గమసాధ్విపోణిమిన్

క॥ ఆదంపతులకువిబుధవ । రాదృతసత్కర్తీశక్తిహతతారకుఁడై

- మేఘనిరామేశుండా । ర్యాదేవీశులకుస్కండునట్లుదయించెన్ ॥
- శా॥ రామేశప్రతిమాననిర్మలయశోభాజిష్ణుడై భారతీ
రామేశప్రతిభాసమాసధిషణారమ్యుండునైయిందిరా
రామేశప్రతిమానసత్వగుణధౌరంధర్యసందీప్తుడై
రామేశార్యవతంసమొప్పునుజగత్ప్రఖ్యాతభాగ్యోన్నతిన్ ॥
- ఉ॥ ఇంద్రునకున్ నహాయతమమేంద్రుడువర్తిలురీతిలోకని
స్తంద్రయశోవిశాలుడుబుధస్తుతసూన్యతభారతీహరి
శ్చంద్రుడుతత్ప్రియానుజుడుసౌమ్యుడువేంకటరాయుడొప్పధీ
సాంద్రతనగ్రజనగ్రహితసంతతసత్కరణప్రవీణుడై ॥
- సీ॥ సకలార్ధిచాతకప్రకరతృష్ణలుదీరెబాంధవసన్యసంపదలుమీరె
గురుబుధోత్కరసరోంతరములునిండారెగవినరాకుంతితోత్కంఠలూరె
విద్యాబలాకికావృద్ధిచెన్నలగారెసన్గయూరములుహెచ్చరికకేరె
భృత్యవారిద్ర్యంపుటెరగళ్ళుచల్లారెనాప్తకేళివనాళులలమబాటె
బచ్చువంశాంబునిధియందుఁబ్రబలియమృత । విమలవృషదయంబుసన్తార్గ విహరణంబు
నెసంగనిలఁజల్లనైనరామేశఘనుని । వితతవితరణధారాశవృష్టిగురియ ॥
- సీ॥ తమబాడబప్రభావముప్రసీద్ధంబుగనమృతప్రవాహంబులానుచుండ
తమలనద్విజరాజతారూఢివిఖ్యాతిగనవసూపసమృద్ధిగాంచుచుండ
తమదువిప్రవరభావముప్రకటంబుగదివ్యాన్నహరితఁదేలుచుండ
తమయచలామరత్వమురూఢమైతోఁపగోరసాద్యనుభూతిగొనబుమీర
లక్షసద్బ్రాహ్మణులకుద్భుతవేళఁ । గోరినటురేయిబగలునవ్వారిగాఁగఁ
దృష్టిఁగావించిపుణ్యసమృద్ధిపడసె । వైశ్యమాత్రుండెరామేశవరయశుండు ॥
- సీ॥ ఆలయించునీహారహారహీరశతారతారాగఘనసారసారరుచుల
రహిమించునహిరాజరాజదభ్రీధరాజరాజాశ్వభసమాజమాజనకుల
గడునెంచుబిసకాండకాండజాసనకాండకాండసుత్రాఖండఖండతతుల
బ్రహ్మసింఘబలరామరామప్రభాభూమభూమాన్యహిమధామధామకమూలఁ
దనకెదురులేకదశదిశాంతములదండి । నిండితండోపతండమైమెందుకొనుచు
నెసంగుబ్రహ్మాండమొరసిరామేశదాన । శౌండునుద్దండపాండురాఖండయశమా ॥
- సీ॥ దివ్యంబులైనమందిరములుగట్టించితగురీతిఘాసురోత్తములనిలిపి

యమృతోపమానపయఃపూరితములుగఁగాకి నాడనుదటాకములానర్చి
నందనవనసమానములైనపుష్పఫలాంచితారామంబులలరఁబెనిచి
యుపనయనంబులనువనీతులకువటువులకుఁబెండ్లిళ్లు పెక్కులొనరించి
యొకరునంజలిపండిళ్లునిడిచనువుల
మిన్నలగుజన్నిగట్టులకెన్నజన్న
ములనుసమకూర్చి సత్కర్మములనుమఱియు
జేసుఁజేయుచునున్నాడు సేయఁగలఁడు
సుజనగణ్యుండు రామేశశుభగుణుండు॥

శ్రీ॥ రహిని.రామేశానురాగిణియై శర్వమంగళాకారసందవహించి
చతురాననవిలాససహితయైతనరారిమంజువాణీలసన్నహిమనెనఁగి
యతులతూమాఖ్యాతినలరిమహార్యులువాగడఁగవసుమతీస్ఫురుణనమరి
నిరుపమకమలపాణిద్యుతినిరవాందిఘనతరశ్రీసమాఖ్యనుధరించి
గౌరవకైవడిఛారతిగతినిభూమి । లలనచెలుపునశ్రీమహాలక్ష్మీలీల
తత్కుటుంబినిపతిభక్తితత్పరశుభ । లక్షణగుణాధ్యయగుమహాలక్ష్మీవెలయు॥

శ్రీ॥ మహాలక్ష్మీయనుభార్యయందుఁగాంచె । సుతులనిర్వుర రామేశసుజనవరుఁడు
లలినినరసింహరామమూర్తులనురాముఁ । డవనిసతయందునలకుశలవులఁబోలె॥

శ్రీ॥ తనవిగ్రహమాఁజూచుతరుణీమణులకుమంత్రధవిగ్రహాస్ఫూర్తిమదిజనింప
దనదుమిత్రత్వంబుగనునట్టిజనునకురాజావతంసమిత్రత్వమొనర
దనగుణంబులనుచర్లనభూషణమొనర్చుసుకవిసువర్ణభూష్ణుతనెనఁగ
దనసన్నిధానంబుగనునట్టియాశ్రితోత్తమునకుధనసన్నిధానమమరఁ
జక్కదనమునమైత్రివిశ్రాణవమున । సజ్జనావనముననుర్విజనులలోన
నిజసమానులులేకుండనెగడుచుండు । నార్యరక్షాకరుఁడునృసింహార్యవరుఁడు॥

శ్రీ॥ వరగుణాలిమించువారినిధిస్ఫూర్తి । సకలదిశలనుండుచారుకీర్తి
నలరిచంద్రుఁబోలునట్టికళాపూర్తి । బ్రబలురమ్యమూర్తిరామమూర్తి॥

ఉ॥ ఇట్టిసుపుత్రసోదరసుహృజ్ఞనులున్ సతులందురత్నమై
నట్టికళత్రమున్ బహుశనావనదక్షతనొప్పుకల్గికి
బుట్టినయిండ్లుగా శుభసమున్నతిసౌధములొప్పుగీర్తికిం
బట్టగుధర్మమొందికృతిభరప్రపత్తిలునెల్లకాలము॥

షష్ఠ్యంతకందములు.

ఏతాదృశగుణధుర్యున | కాతతవాక్చతురీసురాచార్యునకున్
 భూతలహితచర్యునకున్ | భ్యాతామితధైర్యమందరాహర్యునకున్ ||
 శారదవరనీరదహర | పారదశరనారదసురపాదపమిహికా
 సారససితసారసఘర | సారసదృశసారకీర్తిసంభారునకున్ ||
 శాంతునకుసుగుణభరితా | శాంతునకున్ సకలభోగసామ్రాజ్యశచీ
 కాంతునకుధర్మనిరత | స్వాంతునకున్ రుచిరరుచివివస్వంతునకున్ ||
 శ్రీతభరణాంచితకరణా | మితకరుణాసాగరునకమేయమహార్య
 మ్మతగార్యాద్భుతచర్యా | యతమర్యాదాకరునకుననఘవరునకున్
 సామంతశిఖామణికిన్ | శ్రీమద్భుచ్చకులవార్ధిశీతలఘృణికిన్
 రామేశసమాఖ్యార్య | గ్రామణికింబండితాబ్జగణదినమణికిన్ ||
 వ॥ ఆభ్యుదయవరంపరాభివృద్ధిగానారదంపంబూనిన శ్రీకృష్ణకల్యాణంబనుమహాప్ర
 బంధంబునకుంగధావిధానంబెట్టిదనిన॥

కథాప్రారంభము.

నీ॥ ఏవీటనడురేయిదేవకీచిత్రాబ్జమలరించెహరివిచిత్రాభ్యుదయము
 మననిచ్చే నేవీటచూడవారగుమసాంపువహించుకుబ్జకామోదగరిమ
 నొనరించెగమలాహితునితేజుకువలయాపీడావసానమేవీటనొదవి
 యినసుతయేవీటగృష్ణానుకూలవిభ్రమఘనవేణియైప్రమదమొనగు
 నేపురహింజూపుసిరికదికాపురముగఁ | గాపురాయితలసదలకాపురంబు
 గోపురముహుర్తుహుస్సృష్టశ్లోపురంబుప్రహసితధరాపురముమధురాపురంబు॥
 చ॥ తనకులగోత్రసంతతికిందావలెయొసారిపాదలీలలోఁ
 కనికతనందమోవృతముగాఁగడనుంటుకురోసిచుట్టుకొం
 డనిగమసాలమైపొడమినవృద్ధులిహరిపాదలీలలోఁ
 గొనుచునువర్ణదీప్తమయికోమలతన్నిరతంబుబొల్పుగున్ ||
 మ॥ కలనీసూనుడుదన్నువెండియునుగింకంగ్రోలునోయంచువై
 గ్గిలియవ్విటనమేయభేయమయిదాఁగెన్వార్ధిగాకున్నని

శ్రీ కృష్ణ కళ్యాణము.

చ్యులుతత్సంగతిగంగయేలనిలుచున్ సద్వేదికావాలుకా
కలనాంచత్తటులాప్సవజ్రవిలసద్ధుంటాపథచ్చద్రమై॥

ఉ॥ ఆపురగోపురాగ్రిమగుహాంతరదంతురగారుడాత్మనం
స్థాపితసీమలంజనుపతంగశతాంగతురంగమంబులన్
రాపిడిఁబుట్టుతన్తణిపరాగముగ్రమ్మిననచ్చపచ్చనా
రూపులుదాల్చినర్కుండలరున్ హరిదశ్వుండనంబుసిద్ధిచేన్॥

ఉ॥ అచ్చరలందొకొక్కతెయొకప్పుడు నెయ్యపుటల్కచే విడిచి
పాచ్చినవీటిమేడలపయిందగురత్నపుబొమ్మలందురూ
పచ్చగడాంగరావెలలనాచలమేటికెయంచుబొమ్మకే
ల్లచ్చికఁబట్టుదేవవిటులంగనినవ్వుదురప్పురాంగనల్॥

స్తో॥ గాయనీవల్లకీగానస్రవస్కృగాంకాత్తాంబునిర్మితాఞ్గాపగములు
చతురదంపతిరతిశ్రమహరినందనమందారసౌరభ్యకూరుతములు
చాలికాఘటితపాంచాలికాకంఠహారాయితతారాళిచాఢితములు
సలిలకేళీవిలాసవతీవచోదీనఖనదీమరాళికాకలకలములు
నీలమణిజాలనిర్గతనివిడధూపః । ధూమజేమూతదర్శనోత్సక్తితపుషిత
కేకికేకాప్రతిస్వనన్నాకలాక । హర్త్యతతులస్పరీభర్తహర్త్యతతులు॥

స్తో॥ దివ్యకళాస్ఫురద్ద్విజరాజులయ్యునుభువనజాతహితత్వమునువహించి
సతతసుధర్మాధిగతులైనజిష్ణులయ్యునుబలసంయుక్తిదవరుచుండి
తగునర్థనిధులనొప్పగుబేరులయ్యునాశాన్వితోగ్రసఖిత్వమందకల్గిరి
హరిపదసంఘాతులైనవరబలభద్రులయ్యుగురుప్రలంబాప్తతదగ్గి
సరవిననిశాకలంకులైనకలపుణ్య । జనమనోభీష్టకరులైనన్నసుదృగు
పేతులైరుక్మిలీలలనెనసియుండు । రందుబుధులునునృపులయ్యులఁగ్రేభపులు॥

క॥ నగవైరికివెఱచుచుము । న్నగములగములాత్తమదగజాకారములై
నగరమునమెలగునిదిబాం । కగునేనవినాగములనునాఖ్యలంగనునే॥

క॥ ఇమనప్పులకుప్పనుముం । చెనటంచుదదశ్వములహసిం చెడిచందం
బునఘనతరజవనగమన । జనితానీనఘేనములనచటిహతులుదగున్॥

క॥ ఆనగరిరథములకుసరి । బూనంగజేజేలయరదములుగడఁగిస్తారా
నూనగతిలేమి నోడివి । మానములనుసంజ్ఞంగనెనమానుషభంగిన్॥

క॥ చటులతరశస్త్రవిద్య | ల్పటువగుపిడుగుక్కుతునియలకుఁగూరిచియ
చ్చటవిధినరులుగఁజేసిన | యటులుందురుబలసమగులగువీరభటుల్ ॥

సీ॥ సకలంకములుగానిచంద్రచిఁబంబులుపవలైనమోడ్పనికువలయములు
కాతిన్యమొందనికళుకునీలంబులుమార్వీఘటనలేమరునివిండ్లు
మ్మా నిమయపుడుగల్గనిబంధజీవముల్ తఱినస్తమింపనితారకమ్ము
లనయంబుజోడువీడనిచక్రవాకముల్ మాలిన్యమొదవనికుణిశలాక
లనఁగనగుమొగములుబెక్కుగనుగవలను
మంగురులుసోగబామలుగెమ్మోపులువృదు
నఖములునుగచ్చిగుబ్బలందంపుమేను
లలరనప్పురికవరాండ్రువెలయుచుండ్రు॥

సీ॥ మేలిమిరతనాలకీబామ్మలకెట్లుగలిగెనోముద్దుపల్కులహారంగు
లతనుసమ్మోహనాస్త్రాధిదేవతలకెవ్వధినబ్బెనోసాంగలిలసనములు
గరువంపుదెలుగంటికొల్లంటులకునెటులలరెనోనిమిషచంచలదృగంకు
లిలఁగ్రొత్తెటుంగుదీవలకేతెలుంగునఁబ్రబలెనోచిరరుచిరత్వలీల
లనుచుసరసులుసాదియంబందితెలసి | వలసికలసినరతులమెప్పులనుగాంచు
రందుసంగీతనృత్యవైయాత్యనిరతు | తారశృంగారవసతులువారసతులు॥

ఉ॥ కాముఁడుతత్పురికబహుళకాముకరూపములంజరింపఁద
ద్భామినియుంబహుత్వమునుదావిదియాతనికైతదీయసం
గ్రామసహాయతకశరపరంపరలిచ్చుననన్విటాళికిం
దామరసాదులైనవిరితండములిత్తురుపుష్పలావికల్ ॥

సీ॥ సారశృంగారధూజారామసుచనోమహామోదసంగ్రహవ్యాప్తి నెసఁగి
యమితరసాపూరితాంతరంగగభీరభవ్యపద్మినులవిభ్రమములెనసి
దేవవల్లభసముద్దీపితసురసాలముఖ్యదుస్సుమధలంబులఁజెలంగి
వితతభోగానక్తవివిధబంధజ్ఞభుజంగపుంగవసంగతింగరంగి
వాతపోతగతిఁగ్రాలువాతపోత | ములొగిసరసులరీతివర్తిలుసరసులు
నందనంబులక్రియనొప్పునందనములు | భోగినులభంగిభోగినుల్ బొల్తురచట॥

మ॥ లలినేతాదృశదివ్యసంపదలకెల్లంబుట్టినిల్లెధరం

జెలువొనమ్మగురాపురంబునకుజేజేప్రొలికిన్వేయగ

న్నులవేల్పుంబలెనుగ్రసేనన్యపమాన్యన్ భూరితేజస్సుము
జ్వలుమాతామహురాజుఁజేసెంగరుణాసాంద్రుండుకృష్ణుండొగిన్ ॥

ఉ॥ ఆనరనాయకుండుహరియానతిరాజ్యభరంబుఁబూనిధ
ర్మానుగతిఁ సునీతిగరిమన్నిరతంబునిరీతిగాఁగడున్
మానితసౌఖ్యవైభవసమగ్రముగాఁబ్రజసేలుచుండన
చ్చోనాకనాడుహేమమణిశోభితమైపోలుపొందుమోసన్ ॥

శ్రీ॥ గర్గాదిమానీంద్రవర్గంబులొకవంకనాకవంకగురుయాదవకులస్మృతులు
నలగదాక్రూరముఖ్యానుజులొకచక్కినొకచక్కిసుహృదమాత్యులచయంబు
బలరామసాత్యకిప్రముఖాపులొకచెంతనొకచెంతనిజభక్తనుకవివరీలు
గాయకవండిమాగధవర్యులొకయోరనొకయోరనృత్యకృద్యవతితతులు
గొమరమరవారినడుమరత్నచయపీఠి । యందుశ్రీకృష్ణుఁడమరబృందాంతరమున
దలఁపురతనంపుగద్దెయనలసుజేంద్రు । శట్లునిండోలగంబుండునవసరమున॥

గీ॥ ఆఖిలజనులవార్తలాలించియందంద । జనపదములగుప్తిసంచరించి
సత్ప్రచారులయినచారులుగొందలు । వచ్చిశౌరికెఱిగిపలికిరిట్లు॥

క॥ చన్నారమెల్లకడలకుఁ । గన్నారముపైన్యయుతముగాఁజనుస్మృతుఁ
విన్నారమఖిలవార్తలు । మన్నారమునీదయాసమగ్రతశౌరీ॥

ఉ॥ విన్నపమాలకింపుయదువీరలలామవిదర్భరాజ్యసం
పన్నుఁడుభీష్మకుండసున్యపాలకుఁడాతనిపుత్రులేపుర
త్యునతరూపవిక్రమసముద్వలమూర్తులుకుక్కిముఖ్యుల
య్యన్నలమద్దుచెల్లెలలరారునురుక్మిణినాఁబ్రసిద్ధయై ।

ఉ॥ ఇన్నరరాజకన్యలుసురేశ్వరచారణయక్షచాలికల్
కిన్నరరాజకన్యకలుభేచరరాజకుమారికామణుల్
పన్నగరాజకన్యకలుభాసురసిద్ధతనూజులైన న
క్కన్నెకొకింతయైనఁరిగారటయాపకలాపస-పదన్ ॥

మ॥ త్రిజగన్మోహనమంగళాంగలతికాశ్రీధన్యకాకన్యక
గ్రజముఖ్యుండగురుక్మిసమగ్రతినెసంగందండియాభీష్మకా
ఖ్యజనేకుండుస్వయంవరోత్సవముసేయంబూననన్నాధుభృ
త్యజనంబుత్సవమెల్లికుండినమునందొనంచుఁజాఱించినన్ ॥

మ॥ పినియా రాకొమరిన్ స్వయంవరమున న్వేగైకొనంగోరిమిం

చిన వేడ్కల్ చిగురొత్త చుత్తగ జవాజిస్యందనాందోలికా

ద్యనవద్యప్రథమానయానములతో నాత్మీయ సేనాళితో

జనఁగాఁగంటిమిరాకుమారులరణేచ్ఛా ధారులన్ శూరులన్ ॥

గీ॥ మఱియుఁగాశ్శీర సేపాళ మగధసింధు । ముఖ్యదేశాధి నాథుల మోఘబలులు

సింహశార్దూలవిక్రముల్ సేనలొలయ । నరిగిరిస్వయంవరజయార్థమనికీచోలె॥

చ॥ అనియిటుగూఢచారురురయంబునఁజక్రికివిన్నవింపన

వ్వనరుహానేత్రుఁడుల్లమునభల్లముదాఁకుగతిందదుక్తి నా

టినవడినేఁగఁగాఁదగుఁగడింధిమగంటిమినిండఁగుండినం

బునకనుచున్ హితాప్తయనుముఖ్యులతోనపుడుద్యతాతుఁడై॥

గీ॥ రాజకార్యప్రవీణులైప్రబలునుంత్రి । వరులఁదత్తత్ప్రయోజనపరతనిలిపి

రణసముత్సాహయోధవర్గచతురంగ । బలముయాదవవీరులఁబన్నఁబనిచి॥

ఉ॥ హరకిరీటకుండలయుగాంగదకంకణకింకిణీప్రసాం

చీరమణీయరత్నరుచిజ్యంభణముల్ దిశలెల్లఁగప్పనా

ప్పారుపసిండిచేలమెఱయఁదరచక్రగదాసిశార్ఙ్గశో

భారుచిరాంగుఁడైనపవిభావసుభంగివెలింగెనయ్యెడన్

మ॥ తనచెంతనగ్గణికాంతపీఠముననధ్యాసీనుఁడౌనుగ్రసే

నునివీక్షించివచించెనీక్రియముకుందుండిందుమాయన్నతో

డనునీవుండుముకుండినంబుననువేడ్కల్ మీరస్వారాజ్యమం

దునిలింపావళివోలెనుండిరేనరేంద్రులొగ్గధుండౌదిగాన్ ॥

క॥ కాపున సేనటకుఁజనం । గావలయుననుజ్ఞనొసఁగఁగాఁదగుననగా

భూవల్లభుండుఘనచిం । తావిలచేతస్కుండగుచుహరికిట్లనియెన్ ॥

చ॥ చెలిమినిగా బ్రక్రొత్తలువచించెదవోడుదువంశనాథనీ

యలఘుభుజాబలక్రితులమామమబోటులమీపులేలిచో

జెలుపుఁడు లేనియింతులటునింతిలుచుందుమనీపుచెంగటన్

వెలసిననింద్రుతోడఁదగువేల్పులరీతిసుఖింతుమెంతయున్ ॥

గీ॥ కానవిజయార్థమెక్కడెక్కడికిఁజనుదు

వచ్చటికినుముగ్ధదోహ్మనియరుగవలయు

ననుడునత్రాతనుడుపులనాలకించి

కించిదుద్గతహాసుఁడైకృష్ణుఁడనియె॥

క॥ ఇప్పటికిటచనయుండుం । డెప్పుడునికమిదనెచటికేగినమిమ్ముం
దప్పకతోడ్కొనిచనియెద । నప్పట్టునకననతండుహర్షించెదగన్॥

క॥ జననీజనకులకుమన్నం । దనములుగావించిదీవనలతోడదను
జ్ఞనువడసిదారకునిఁదాఁ । గనుఁగొనిరథముద్యతంబుగావింపుమనన్॥

సీ॥ తొలకరికరణినిస్తులబలాహకమేఘపుష్పాదీశోఘాప్రపూర్ణమగుచు
నుపరాగముంబోలె నూజితద్విజరాజకలితోన్నతద్వజలలితమగుచు
మధ్యందినముభంగి మానితానంతరత్నప్రభావృత దిశోదశకమగుచు
ప్రత్యాషముతెఱంగు బంధురతరచక్రసంఘసంఘటన ప్రశస్తమగుచు
కనకమణిమయ కలశశృంగ ప్రదీప్త । మగుచు నలమేరుగిరితీరు నలరంగేరు
చారుతారూఢిమీరు బంగారుతేరు । దారకుఁడుదే నధిగమించెఁ దానిశౌరి॥

వ॥ ఇట్లుశ్రీకృష్ణుండు దివ్యరథాధిరూఢుండై హేమాంబరాభరణమణి ఘృణీనారం
బు నీరెండ చెలువున వెలుంగఁదొలుగొండ నెత్తంబు హత్తిన క్రొత్తనెత్తమ్మి విం
చు పొందికంజెంద మిన్నంది వంది మాగధకైవారంబులు నభంగమంగళ మృదం
గపటహ ధమామికా కాహళాద్య వార్యతూర్య ఘోషంబులు బిట్టులియఁ గట్టె
దుర సుందరీరత్నంబులు దెచ్చు కుచకుంభ తులితశాత కుంభ పూర్ణ కుంభాది శు
భనిమిత్తంబుల కలరుచు సౌధవీధికాగ్రశ్ఛిత నతీహస్తవిస్యస్త సిద్ధార్థ లాజంబుల
నందుచుం బురంబు వెడలి చతురంగబల సమేతంబుగా నుద్భవ గదాక్రూర ప్ర
ముఖ యాదవ వీరవర్గంబు తమతమరథంబుల నధిష్టించి పిరుండనరుదేరం గతిప
య ప్రయాణంబులంజనిచని విదర్భవిషయంబుసొచ్చి భూమానినీమండన నీకాశం
బగు కుండినపురప్రదేశంబు సేరవచ్చెననిన వైశంపాయను నవ్వలికథ నెఱింగింపు
మని జనమేజయుండడుగుటయు॥

ఉ॥ మందరధీరధీరజనమానితపుణ్యవిహారహారపూ
ర్ణేందుశతారతారభుజగేంద్రమృగేంద్రనగేంద్రపద్మభూ
నందనచందనప్రతిమనవ్యయశోఘనఘోరభారతీ
సుందరనూపురారవవచోనిచయామృతసారసాహితీ॥

క॥ భావభవరూపవైభవ । భూవిబుధసమాజకల్పభూజసుహృద్రా

జీవనజాతవసీరా । జీవహితాసతతధర్మచింతనసహితా॥
 మాలినీవృత్తము॥ విదితవినయవిద్యావిశ్వఖ్యాతపద్యా
 చతురమతివిధాతాసత్యవాగ్ధర్మజాతా
 శ్రితగుణచణిభారాజెగ్గమాందాకుమారా
 ప్రతిమరహితప్రణ్యాబచ్చువంశ్యాగ్రగణ్యా॥

గద్యము॥ ఇది శ్రీమహాభారతీ ప్రసాదాసాదిత కవితామ తల్లికాల్లమ
 రాజాన్వయ మాలినా రత్నా రామద్రావిడ ముఖ్య హరితస
 గోత్ర పవిత్ర రంగధామార్య పుత్ర సుకవి జనవిధేయ
 సుబ్రహ్మణ్యకవి నామధేయ ప్రణీతంబయిన
 శ్రీకృష్ణ కళ్యాణంబను మహాప్రబంధం
 బునంకుఁ బ్రథమాశ్వాసము॥
 శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శుభమస్తు.

శ్రీ కృష్ణ కళ్యాణ ము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీలక్ష్మీగౌరీరమ । కాలోలదభేదభావనారూఢమనో
 నాశీకవరకళాంచ । శ్లేలనరామేశ నామధేయార్యమణి॥

వ॥ అవధరింపుము॥

క॥ ఘనుఁడగువైశంపాయన । ఘునిజనమేజయన్యపాలముఖ్యునకెఱింగిం

చినరీతిశౌనకాదులఁ | గనుఁగొనిసూతుఁడిటుచెప్పఁగాదొడఁగెనొగిన్ ||

సీ॥ అట్లుక్రీకృష్ణుఁడత్యనుపమశ్రీవిభాసురమైనకుండినపురముపొంత
నరుగుచునుపవనాభ్యంతరసీమలసాశ్వపౌండ్రకజరాసంభముఖ్య
సకలదేశాగతక్షౌపాలనైనకన్ధిసితపటకుటీరతలిచేతఁ
దత్తచ్చనూసమూహూత్తుంగమత్తమాతంగతురఁగశతాంగసుభట
పటలిచేనిండియుండునుపాంతములను | గనుఁగొనుచుమెల్లమెల్లనఁజనుచువెనుకఁ
జిక్కునిజపరివారంబుసేరుదనుక | నిలువహరిరాకభీష్మకన్యపుండ్రుఁడెఱింగి॥

ఉ॥ ఎదురుగవచ్చితోడుకొనియేఁగఁదొడంగిననంతరుక్మియున్
మొదలగువారలాతనిసముద్యతమెల్లనుమాన్పమానెన
య్యదువిధుఁడయ్యుదంతముసమస్తమెఱింగిరజోగుణాత్ముఁడై
మదిఁదలఁచెన్సహజలసమంచితకాయునివైనతేయునిన్ ||

క॥ కులబలరాజ్యప్రభుతా | దులగర్వితులైనభూపతులకెల్లభయం
బాలయుటకున్ స్వమహిమమున్ | వెలయించుటకట్లువృష్టివిధుఁడుదలఁచినన్ ||

సీ॥ తెలిదీవియసతితక్కులమించుతుండాభద్రెలుపెక్కెమునుమున్నదీచిచెక్కి
లాక్షారసార్ధ్రసీలవితానమనఁగలేదొగరెక్కెగలులక్రొంజిగినభంబు
కడుపాలకడలిలోగడలమీగడఁజిడ్డెఱిఁగించివీచెపెన్నఱకగాడ్చు
పాదద్వయాకృష్టపాండుకుండలివర్యభూత్కారములుమింటిమ్రోతనెనసె
నంతఁగననియ్యెనంతరిక్షాంతరమున | దంతురితపక్షనంచరద్ధాతుమదగ
వరమొకొయనసావర్ణవర్ణపర్ణ | భూరిరుచిభారిమణిహరిభుజగవైరి॥

మహాప్రగ్ధర॥ కలయన్నక్షత్రతారాగ్రహములువడకెంగప్పెఁబెంధూళిదిక్పం
థులగాఢధ్వాంతరీతందొలిదివికెగనెన్ భూతభూజాతజాతుత్
కులభూభృద్గహ్వరాశిగుభగుభనినదాఘూర్ణితారణ్యసద్వా
కులసానూపత్యకంచైగురుగరుడగరుద్భోరఘంపాళివీవన్ ||

సీ॥ బెగడియువ్వెత్తుగానెగయుకొంగలభంగిపటకుటీరములూడిబ్రయలుబ్రాఁక
వారిదిభంబులచెల్లికర్తిగెడుతెఱఁగునగజములుదూలినల్లడలఁబరువ
పెళపెళధ్వనులమ్రాకులశాఖలట్లుధ్వజంబులువిరిగిరథంబులొరుగ
సాదులుజారనచ్చపుపక్కెరలజక్కిగములుదూరీఁగలకరణినెగయ
నచటిహరిబలములుదక్కనఖిలస్వపులు | భటులపుడుబాష్పలాడించినటులవెదరి

- సుడివడిచలింపనిలకుఁదాక్షిణ్యండుడిగ్గి । నిలిచెహరిమోలఁగాంచనాచలములీల॥
 మ॥ గరునున్నీలనభక్తినమ్రతలునిక్కన్తాక్రిక్కురానిన్నిజా
 పరదేహంబననాప్పుచానిదనుజచ్రాతైకహృద్భీకరుం
 దురగంబున్ భవజమైనవానిధృతిమంతున్ శ్రీగరుత్మంతునా
 హరిహర్లంబునఁజూచిపల్కెనెఱకల్ హంసంబునందువ్వుచున్॥
- మ॥ అమరేంద్రస్థయాభంగకృత్ప్రబలభావావిక్రమాపత్రిస
 తమనీకుంగుళలంబెసేమమెసమస్తంబున్ సీతద్వీపవా
 సమునందిచ్చటికిన్ స్వయంవరమునిచ్చంజూడఁగావచ్చియుం
 టిమిమేమీనరపాలపుంగవులఁగంటేసైన్యనంపూర్ణులన్॥
- గీ॥ అమచుగరుడనితోడనెయ్యమునశౌరి । పలుకుచుండఁగనంతలోపలనభీష్మ
 కునిపితృవ్యాత్తజుఁడుకైకికుండువచ్చిహరినిఁగనిమొక్కియర్ఘ్యపాద్యాదులొసఁగి
- ఉ॥ ఆదరగౌరవంబునసహర్షనయాంచితభక్తిఁబూజల
 నోడమునొండఁజేసిస్వసమున్నతమందిరసౌధపాలిక
 య్యాదవసార్వభౌమునిఁదదస్వయయోధులుగొల్వఁగాద్రవే
 యాదనుతోడఁదోడ్కొనిరయంబుననేఁగెఁబురంబుమెచ్చగాన్॥
- ఉ॥ అంతదినాంతమొప్పెఁజరమాచలరాజశిరఃకిరీటభా
 స్వంతముకోష్ఠతాకలితభాస్కరకాంతమయోగజవ్యధా
 త్యంతహృదంతరాకులరథాంగశకుంతమలంకృతాత్మగే
 హంతరపుష్పతల్పలలితాంగలతాంచితపౌరకాంతమై॥
- క॥ తనుగూడఁగవసువులుగొని । యనురాగమునెరపిపశ్చిమానావాం
 గనరాజురాఁదెలసిక్ర । స్నననిలువెడలించిపుచ్చెనారవిగుంకెన్॥
- క॥ మునుమాపగుటయుఁగైకిక । జనవరనిర్దిష్టదివ్యసౌధంబునవ
 వ్వనజాతుఁడుండెనిజవరి । జనములతోరజతగిరినిశంకరుపడిదిన్॥
- గీ॥ శౌరియారీతి నారేయచటవసించి । కైకికన్యపాలుచేసెగౌరవముగ
 నర్చితుండయిల్లుప్రమృష్టాన్నకలన । హితజనముతోడనంతుష్టి నెనయుచుండె॥
- సీ॥ అప్పుడుగరుడనమన్వితుండయిక్రమ్యుండరుగుదెంచుటఁగాంచియఖిలనృపులు
 చింతాద్భుతాక్షులస్వాంతులైకూడికాంచనమయంబయినభీష్మకునినభకు
 జనుదెంచిమణిమయాసనములఁగనకచిత్రాస్తరణములసింహాననముల

నమరులువో శిశుఖాసీనులయిమంత్రమునకుఁజొచ్చినయస్ఫురణవెలయ
పారిలోనతిభుజబలావార్యశౌర్య । ధైర్యగాఁభీర్యచాతుర్యధుర్యశాస
శేష్యుఁడైనజరానంధనృపతిగణ్యుఁ । డాత్మపక్షానుచరులతోననియెన్గిల్లు॥

మ॥ యదువంశోద్భవయోధయాధసహితుండైకన్యకావాప్తికై
యదుసింహుండుగడంగెడు స్తనకుసేయంగల్గుకర్జుంబిఁకె
య్యదియోదానిబలాబలంబులతెఱంగాత్మన్వితర్కించిన
తిదలిర్పన్వడినిశ్చయంపుఁడుధరిత్రీనాయకాగ్రేసరుల్ ॥

క॥ మఱియునిప్పుడు యదువృష్టిభోజాంధక మహారథసనాధుండై యుధ్యమానుండ
గు వసుదేవ సూనుడు గరుత్తంతునధిష్ఠించి కన్యార్థంబుగాఁ గడంగిన సంగరం
బున భంగంబులేక తేఖానీకంబుతో నాఖండబుండేని నిలువంగలండేయియా
దివిష్ణుఁడు దొల్లి మహాఘోర విలయంబునం జగంబేకార్ణవంబయిన సమయం
బునఁ బాతాళతల నిమగ్నంబగుచున్న భూతలంబు దంష్ట్రాగ్ర లగ్నంబుగావించి
వారాహరూపంబున మద్ధరించి పిదప హిరణ్యాక్ష దైత్యాధ్యక్ష సంతయం బొన
రించె? నవక్ర బలపరాక్ర మధుశ్యుండునుఁ ద్రిభువనస్థిత మనజదమజా మరాధ్య
వశ్యుండు నభేద్యవర ప్రభావ సాంద్రుండగు హిరణ్యకశిపు దైత్యేంద్రుని నరమృ
గేంద్ర రూపంబుధరించి సంహరించె? గశ్యపువలన నదితిగర్భంబున వామనుండై
బొడమి యాసురాగ్రేసరుండైన బలిని వాతాశన పాశబద్ధుంజేసి యాశీవిసాపా
సంబునవైచె? సహస్ర్రీభుజ నమగ్ర విగ్రహవార్యవీర్యుండగు కార్తవీర్యుండు
దత్తాత్రేయ వరప్రాప్త సప్తద్వీప భూపత్వంబున మత్తుండైన నపుడు జనుదగ్గిన
లన గేఱుకాదేవికుదయించి రాముండనం బ్రబలి వజ్రకఠోరంబగు కుతారంబు
న నతనిగర్వంబడంచె? నిత్యోకుకులంబున దశరథాత్మజుండై త్రిలోక విజయ
ధురంధరుండగు దశకంధరుండునిమె? మఱియుంగాలనేమిప్రముఖామేయ డై
తేయుల సంప్రాప్తవర గర్వితులయిన వారింబరిచూర్చె. బలభద్ర నామంబునం
బరగి ప్రలంబారిష్ట ధేనుకాసురుల వధించె నితండు బాల్యంబునం బకగేశియు
భార్జనాజగర కువలయాపీడ చాణూర ముష్టిక కంసాదులంగూల్చి గోప వేషం
బునం గ్రీడించుచున్న జగత్కారణ కారణుం డాదిమధ్యాంత రహితుండగు నగు
నాదినారాయణుండని తలంచెద నాహరికింగాక నరునకుం గరుడండు పాహనం
బగునే యవిష్ణుండు దలంచిన వేదికాకుండు నిధియెల్ల బరికించి మీద నేయింప

- గినది నిశ్చయంపుడనుటయు నాజరానంధు వచనంబులు విని సునీధుం డిట్లనియె॥
- ఉ॥ అంతయుమాగధోక్తినిజమానుజుడీబలకృష్ణులపుగో
మంతమునంగుసంగరమమానుషదారుణభంగిఁజేసిదు
ర్దాంతభటాశ్వసింధురరథచ్చటకాలహలచక్రవహ్నిచే
నెంతయునుగ్గొనర్చి రిపుడెట్లగునో తలపోయుదీన్యపుల్॥
- శా॥ కానంగృష్ణునితో నెదుర్చ నకలత్తా నాధనేనాత్రయం
బౌనిక్కంబది యట్టులుండె గరుడండాశౌరితోఁగూడి క
య్యానందోద్భవం బక్షవాత హరినయ్యంభోనిధుల్ శైలము
ల్గానల్గింటఁ జలింప నెవ్వఁడపు డింకన్నిల్చువాఁడెందులకా॥
- గీ॥ రాజులకు నెల్లహాషావర్ధనముభువిస్వ । యంవరమహాత్మవంబందురట్లకాక
యతిభయంకరమును దుస్సహంబునైన । కష్టదంబయ్యెడున్నపాగ్రణులకెల్ల॥
- జ॥ అనినసునీధావనీధపునిపలుకులువిని కరూశదేశాధీశుండగుదంతవక్త్రుం డిట్లనియె॥
- క॥ మగధసునీధ నృపాలక । నిగదితభాషణములతివినీతంబులుతె
న్నగనీతిశాస్త్రగాధా । ర్థగతిన్ నృపసథను బలుకఁదరమేరికగునా॥
- క॥ ఈనామొదలగుసకలమ । హీనాయకులెట్లువచ్చిరిచటికిఁ గృష్ణుం
డానియతిగత్యకార్థము । గానరుదెంచెనది కొదువగానెంచుదురే॥
- సీ॥ మున్నుబృందావనంబునఁ బిన్నతైయున్నతము వధియింపఁగృత్రిమముదలఁచి
మధురకురావించి మామమత్తగజంబు ద్రొక్కింపఁబంపినఁ ద్రుంచివైచి
బాణూరముష్టిక శంహరణంబుతో నతనినిబలిమార్చిరతులబలుని
గోమంతగిరిమీద ఘోరయుద్ధమనల్చి చుట్టుకొన్నదవాగ్నిఁ జొచ్చిదాఁటి
రట్టిబలరామకృష్ణులయలఘుమహిమ । దెలుపనలవియోఁ గంసువధింపఁబుడమి
వ్రేగుడింపఁగఁ బొడమినవిష్ణుఁడతఁడు । నరుడనితలంపకుండు ఘానాధులార॥
- చ॥ హరినరమాత్రుఁగాఁడలఁచి యాజికినైజతనంబొనర్చు ఘా
వరులు వివేకవంతులనవచ్చునె సర్వశరణ్యుడైన య
పురమానిపట్టునంబగయుదాలిశబుద్ధియు మత్సరంబు నె
వ్వరికినిఁగూడదవిభుఁడు వంద్యుఁడు మానవదేవకోటికికా॥
- ఉ॥ కాపున దేవదేవుని జగత్త్రయకారణుఁగృష్ణునికా సప
ర్యావిధి శత్రుకాపాద్యముల నాచమనాదులఁబ్రీతుఁజేసి యా

- తావనఃతృతీయఃడగు నాతనిసన్నిధి నాశ్రయించి ధా
 త్రీవరులార నిర్భయమరిక సుఖియంతమురండు నిచ్చలుక॥
- వ॥ అనిన దంతవక్త్రుని భాషణంబులాకణించి నమంచితధైర్యవిశాలుండగు సాశ్వత
 రపాలుండిట్లనియె॥
- మ॥ చనునే కృష్ణభయప్రకంపితులమై శస్త్రాదులన్వీడి యా
 తనితోసంధికి నేఁగుటల్ మనకుశుద్ధక్షత్రవంశంబునక
 జనసంబందియు నాత్మభాషుబలముక శౌర్యంబుఁగొల్పుచ్చి భీ
 తినారుంగూడుట రాజధర్మమగునే ధీరుల్విననైత్తురే॥
- మ॥ ఇనిభూపాలురకహామైనపనిగాదెట్లన్న మున్నేసెటుం
 గుడు భూభారముమాన్వఁగంపనృపతింగూల్చుక భువింగృష్టుఁడై
 యదువంశంబున సర్వలోకవిభుఁడౌ నయ్యాదినారాయణుం
 దుదితుండౌటయు నాజిల నతనిచే నుర్విభవుల్ మ్రందుటల్॥
- ఉ॥ మేలుమఁగీడు సేయఁదరమే పరమేశునకేని యెఱ్ఱియిం
 గాలముగూడకున్న నటుగాన రణోద్యమచింతనంబులిం
 కేరియొనర్పఁగన్యకయి కృష్ణుఁడువచ్చెనుగాకయన్యతో
 నాలమొనర్పఁగాదెవనినచ్చెలిగోరును వానిదేయగుక॥
- సీ॥ అని జరాసంధాదులలోచనలుసేయ నన్నియునిని భీష్మకావనిపతి
 మదినిట్లు చింతించె మత్పుత్రకుఁడు రుక్మి దుర్వారబలగర్వ భూర్వహుండు
 రణవిశంకటమహారథుఁడతిదప్పుఁడై యెప్పుడుం గృష్ణుపింపొప్పుకుండు
 శౌరితోద్వేషించి సంగ్రామమొనరించెనేనిఁ దచ్చరవహ్ని నెట్లుబ్రతుకు
 వీనిఁగూడి కయ్యమేనెట్లులానరింతు । దురభిమానబుద్ధి దొడరియకట
 యభిలభువనభతఁయొనినారాయణుం । డయ్యుతుండు నైనయతనితోడ॥
- సీ॥ కరవీరపురము నిష్క్రంతుకంబుగఁజేసెఁ గాలకరాళుస్యగాలుఁడునిమి
 గొడుగుగానొకకేల గోవధానంబెత్తి గోగోపకులకిలల్ గురియఁగాచె
 పంచజనుండ్రుంచి పరలోకగతుల సొందీపునిసుతులనుదెచ్చియిచ్చె
 యమునాత్రాదంబులో నత్యుగ్రవిషవహ్నివదనుఁడౌ కాళియునుదమడంచె
 నురుతరాద్ధత్యుఁగేకిదైత్యునివధించె । మన్నితండు సుతాసురముఖ్యులైనఁ
 జేయనిదురంబు గోమంతకిభురిఁజేసి । నదిదలంచిన నిపుడుదేహంబువడఁకు॥

గీ॥ అనుచుఁజింతించిభీష్మ కాపనివిభుండు | కృష్ణునిఁబ్రసన్నునిగఁ జేయనేఁగఁదలఁచె
నట్లుమంతనములు సన్నియఖిలనృపులు | వెడలిశయనించిరయ్యయి విడుదులందు॥

సీ॥ అడుగువాల్చిట్టఁ యలబలఁబులుమీఁజే మలయమారుతములఁ జలువలూరె
కలువచుట్టమగ్గుంకు మలనెత్తముంజేరెఁ దారకాగణముల తఱుకుజారె
నంగనాప్రియుల నెయ్యంపుటల్కలుదీరెఁ దమమెల్ల మెల్లనదరులదూరె
తొలుచక్కినొకవంత తెలివిచెన్నలరారెఁ జక్రవాకములు హవ్యరికగేరె
దీపములువెలవెలదూరెఁదెలుపునడుచు | ప్రజబయలుదేరవడిఁజకోరములుదారెఁ
దమ్మలలరారెఁగుముదబృందములుగూరె | దినకరద్యుతిబాలుపారెఁ దెల్లవారె॥

వ॥ ఇట్లు శేషకడయగుటయు సూతమాగధవంది వైతాళికస్తుతి మంగళగీతంబులమే
ల్కొంచి సకలదేశాగత మహిపతులునుఁ గాలోచిత కృత్యంబులు నిర్వహించి
తమతమవిశ్రామధామంబులనున్న సమయంబున శ్రీకృష్ణాభిషేకంబు గాఁగలదని
దేవదూతలు దమభటులట్లవచ్చి యెఱింగించిన నందఱుందెలిసికొని కొందఱు స
హింపక దృతులయ్యుం గొందఱుదీనతంబొరసియుం గొందఱుభీతులయ్యును న
చటి రాజసమాజంబు త్రివిధంబై మహాణఁవంబుకరణి ఘూణిఁల్లుచు భేదంబు
నొందిచలింప దానినవలోకించి సంచింతిత స్వాంతుండగుచు భీష్మక మహి కాం
తుండన్నరదేవసముదయంబుంబ్రతిబోధిపనరిగెనప్పడింద్రదూతలుకైశికన్యపాం
తికంబునంబ్రవేశించిరంత నతండు నిజాంతగణతంబున॥

శ॥ హరిగరుడాన్వితుండయి మదాయతసాధమునన్వసించుటల్
గరమరుదయ్యె నీభువనకారణ కారణుఁడీసురేశ్వరే
శ్వరుండరుదెంచుటం గలుషవజ్రనమై పరిశుద్ధచిత్తతం
బొరయఁగఁగంటి నప్పరమపూరుషు మంగళసంగతాంగుని॥

గీ॥ ముజ్జగంబులందు నజ్జుజాతుని | కన్నపాత్రమింకొకండుగఁడె
యతనికెద్దియిడుదు మాతిధ్యముగనంచుఁ | దమ్ముడైనగ్రధుఁడుదానుఁగూడి॥

శ॥ మంతనమునఁజమరాజ్యం | బంతయుఁవృష్ణునకు భక్తి నర్పించుటకై
స్వాంతముల నిశ్చయించిత | దంతికమునకరిగిరిరువురాప్తజనముతో॥

వ॥ అట్లుగ్రధకైశికులింద్రప్రేషిత దూతాన్వితులై తన్నందిరంబున॥

మ॥ చనిశ్రీకృష్ణునిగాంచి తన్నుదుపవాబ్జద్వంద్వమందాత్మకాం
చనకోటిరమణుల్యెలుండఁగ నమస్కారంబులఁసల్పియు

ట్లనిరస్తద్దహజస్తకీతికబలరాజ్యైశ్వర్యమల్లోనుగా
దనరాచెన్ సఫలంబులై యదుకులేంద్రా నేడు నీరాకచేన్ ||

ఉ॥ బంధురహషుకలైరి నరపాలకులందఱు వైరియాజరా
సంధుఁడుదక్కగా నతఁడు శౌరికిగద్దెయిలేకు రాజ్యధౌ
రంధరిఁబూనఁడెట్లు తగురాజులతో గఱులింపనంచు గ
ర్వాంధక నాత్మపక్షచరులౌ నృపులంగని పలుకనిచ్చులుక ||

సీ॥ ఆజరాసంధాదులగు నెల్లనృపులకు శాసనపత్రికల్వాసపుండు
భటులచేనంపెనోపద్మాక్షమద్రాజ్యమాతిధ్యముగిమీకు నర్పితంబు
జేసితిఁగైకొనుండి సమస్తనృపాలరులతోడ విదర్భపురమునందు
నిండ్రశాసనముననిపుడు పట్టాభిషేకంబొనర్చెదము శృంగారరంగ
మందుసింహాసనంబు మాయన్నయనిచె । నిందునివసింపుమనినచోనిండ్రదూత
ప్రావృథభ్రాతృనినమాన భావణములఁ । గైకికునికిట్లనియె మిటగన్తఱంగి ||

శా॥ మీసింహాసనమాజగద్విభునకుం బట్టంగనహంబుగా
తాసారేంద్రుఁడు విశ్వకర్మరచితంబౌ దీవ్యరత్నాంబితం
బీసింహాసనమంపె నిందునిచి శ్రీకృష్ణుకహారిక సర్వధా
త్రసంపత్పరిషిక్తుఁడేయుఁడభిలోర్వీపాళితోఁ గైకికా ||

క॥ కుండినమునకరుదెంచిన । మండలపతులందు నెవఁడు మదిబుద్ధిని రా
కుండునభిషేకమునకా । అండగువంధ్యుఁడ హరికిధరిణపులారా ||

శా॥ యక్షాధ్యక్షునియింటఁ జెన్నిధుల ముఖ్యాంశంబులంబుట్టిది
వ్యాక్షయ్యామితరత్న కాంచనవిభూషాపాదన ప్రక్రియా
దక్షంబుల్ కలశంబులెన్నిదియుఁ జెంతండాసిరాఁగాసరో
జాక్షుందానభిషిక్తుఁడేయును సహస్రాక్షుండొగిక వానిచేన్ ||

చ॥ ఇది యమరేంద్రనాజ్ఞవనియించితిమీకు నృపాలులారయం
చుఁదెలిపిచాలసూర్య సమశోభిత సన్నని సింహపితమ
య్యదుపలికిచ్చి నాకమునకాదివిజేంద్రునిదూతయేఁగి
ల్లుదమునఁ గైకికుండు నృపముఖ్యులనందఱిఁజూచియిట్లుచుక ||

చ॥ ఆమరవరేణ్యుశాసనమునందఱువింటిరిగాదె ధారుణీ
రమణవతంసులార సుకరాజ సురావళితోడ నంతరి

క్షమనను నిర్విశౌరిఁగలశంబులచే నభిషిక్తుఁజేయుట

బ్రహ్మభువిదులఁబంబునగుఁ బాపహరంబది చూచువారికిఁ॥

క॥ అనినవినిమాగధాదులు । మునుమది నెలకొన్న వైరమున వాసవశా

సనభయమున నచటికిఁబో । వనుమాననుజాలకున్న నత్తఱిమింటఁ॥

సీ॥ అంభోదరధ్వాన గంధీరధామల నశరీరియగుచుఁ జిత్రాంగదుఁడను

దూతఁజుట్లనియె భూనేతలార త్రిలోకపతియిఁద్రుఁడంపె నానతివినుండు

వైరంబుశౌరితోవలువడుమీకుఁ దత్పకులరై స్వస్వరాజ్యముల మనుడు

నరులకుదైవముల్ నరవతుల్యారికి సురలు వారికివజ్రధరుఁడతనికి

విష్ణుఁడగుఁ బ్రభువాతఁడీకృష్ణుఁడైజ । నించెనరరూపమున నితనినభిషిక్తు

జేయునీశానుఁడునుఁగారిఁకేయుతోడ । బ్రహ్మధతలిగొల్పనిఁకవేరెపలుక నేల॥

సీ॥ మాకున రేంద్రాభిషేకంబుగావింప నధికారమిచ్చుకొనెనతేను

నరులకుఁగలదుకాన నృపాలులార మీరలుసనిగ్రధకైశికులగూడి

హరినిఁగృష్ణునిఁ ద్రిలోకాభివందితు నభిషేకింపుడిదియె భజింపఁదగిన

కాలమ్మరితలంచి వేలుపుతేఁడు మీకెఱిఁగింపఁబనిచె మున్నెల్లవార

లును ప్రథమశాసనోక్తులువినికాదె । యలజరాసంధరుక్తి సాశ్వామతై న

నలుపురుస్వయంవరశుభాంగణముననుండియరుగుడందలునృపులుత్సవార్థమటకు॥

వ॥ అనియిట్లు నిలింపవలిపంపిన మంగళసందేశంబు చిత్రాంగదునివలన నెఱింగి నర్వ

నర్వంసహావరజ్రవరులును జరాసంధునివలన నాదతివడసె స్వయంవరరంగంబు వె

డలికడలివెల్లివాడిచిన వడుపున నెడనెడం గడుకొనెడు తమతమపరివారంపులం

గూడితనపెంటనంటినడువఁ గడునడరు చింతాభరంబుతో వారిండ్లోఁదొడ్డని భీ

ష్మకనృపాలుండుగోపాలదేవుండున్నకైశికినివాసంబునకరుగుచునగ్రభాగంబున॥

సీ॥ వర్ణరీయానంతవైజయంతికలతో రత్నదివ్యధ్వజప్రతతితోడఁ

కిత్రమాంజిష్ఠభాసిత వితానములతో విమలముక్తాతపత్రములతోడఁ

జింతామణి భవ్యసింహాసనంబుతోఁ గల్పప్రసవడామకములతోడ

మరకతమాణిక్యమయతోరణములతో దివ్యధూమాంబరాదికముతోడ

నలరఁగసమంతలోవిమానావృణాంత । రంబునటదఘరో నివహంబుగాయ

దభిలగంధర్వమాగమాధాకన్వితస్తు । వన్కునిగణంబునైన దేవసభగనియె॥

మ॥ కనిభూపాలకులందలుల్కునములంగొత్తూహలంబబ్బురం

ఋతుఁబెల్లుబ్బఁగభీష్మకావనిపుఁడంభోజాక్షఁడున్నట్టియా
ఘనసంసత్పవిధంబుసేరనరుగంగాఁ గైకొకత్సావరుం
డునెరుగొంచునువచ్చి వారలనుదోడ్కొంచుం జనెనాలోనికె॥

పండకము.

ఇట్లు సర్వక్షమాభ్యక్షులుం దత్పభాభ్యంతరంబందు నల్వంగ నప్పట్టునకా యక్ష
గంధర్వ దివ్యాపురస్సిద్ధ విద్యాధరుల్ కిన్నరుల్ గొల్వ నాకాశ వీధిఃపూ
నా సమాన ప్రభల్ నిండగండస్థలీ హిండితాఖండ మాణిక్య రు ద్మండలీ ప్రస్ఫు
రత్కుండలుండైన యాఖండలుండుకా లలాటద్వయస్యస్త హస్తాంజలి క్రికరుం
డైన వైశ్వానరుండుకా సుధర్మంబునందండి యాదండియుకా, భక్తి శోభాసనా
ధుండు కోణాధినాథుండు జంభద్వివత్పన్నిధుండొ ప్రతీచీవిధుండుకా, మహాస
త్వగంభీరుండొ నాశమీరుండు, నక్షీణఫాలాక్షలబ్ధ ప్రసాదుండు క్రిదుండు, స
ద్భక్తనంగక్షణాధీనుఁ డీశానుండుకా దివ్యతేజోవికాసంబుతో న్వస్వదిగ్భాగసం
స్థాయితై చామరచ్ఛత్ర ముఖ్యంబులం దార్చి సేవింప నీరేజకల్పార భృత్తోరణ
వ్రాతమల్లార్పఁ గర్పూరకస్తూరికా సాంకవ క్రిమిశద్గంధ సారాదులకా ఫేచరీబృం
దముల్ బ్రాహ్మండస్తేనురామోదముల్ ఘుమ్ముఘుమ్ముంచు భూమ్యంతరిక్షంబులం గ్రమ్మఁ
గా నారదాదుల్ సనందాదులుకా సామగానంబు వీణా నినాదాన్విత స్ఫూర్తిగా
వింప బంగారు సింగారపుం బొంగరాలంగరంబెచి పొంగారు చన్నంగవల్ హత్తి
కొత్తాణి ముత్తెంపుటెత్తుల్ చలత్తారకా వారముంగేర తర్జ్యంత ధిష్ణాం ధణాంత
క్రిటత్తాహత ధిమితక్కుందరీయంచు రంభాది రంభోరువుల్ విందుహస్తీన
కప్రాంతచాలీయక ప్రేరణ ప్రేంఖణాద్యుల్ల సన్నత్యముల్ సూపఁ దన్తం
గళాంగద్యుతుల్ విద్యుదుద్యత్ప్రభల్ గాఢువికా వేణు వీణామృదంగాదిని
స్వానమిత్రంబులై వ్యోమసీమకా సుపర్వస్వనద్దుండుభిద్వానముల్ భీమగర్జా
ర్భటుల్ గా సమస్తామరీ హస్తవిస్రస్త కల్ప ప్రసూన ప్రతానా వృతానల్పమాణి
క్య కుంభాళి నిర్యత్సుభాధారలన్నిర్జరేంద్రా సితాభ్రీంబు వర్షింప నప్పట్టునకా నర్వ
రాజన్యమాన్యల్ మహారత్న సావర్ణ భూషాంబరాహీన దీనారటంకాదులర్పించుచుం
బుమ్మగంధాదులం బూజఁగావించి రీరీతి క్రికృష్ణదేవుండు లోకత్రయారాధ్య పట్టా

భిషేక ప్రభావోజ్వలుండై సభాభ్యంతరానంత చింతామణి భవ్య సింహాసనంబందు
 మాణిక్య కోటిర కేయూర హోల్ల నత్కుండ లాఖండలత్తుల్ దిశల్ నిండఁ దొ
 ల్గొండ వెత్తమునందుండు నత్తమ్మిచ్చుట్టుంటునుంబోత నాసీనుఁడైయుండ నద్దండను
 ద్దండ సత్వాధ్యుఁడై దక్షిణప్రాంత పీఠంబునం గామరూపంబుతోఁ బొల్పుతార్జ్యుం
 దు సవామపార్శ్వస్థ పీఠంబులం గైకికుండుం గ్రధుండుం బిరుందకాగదా క్రూర
 ముఖ్యానుజల్ వారి సామీప్యమందల్ల వృష్ణ్యంధక శ్రేణులునున్నందరకా భీష్మకా
 దిక్షమేళువ్విదిక్కిమలందెల్ల భూనాథులున్ స్వస్య సింహాసనారూఢులై కొల్వ నిండో
 లగంటుండఁగా నీతిశాస్త్రార్థ విజ్ఞానవాగ్ధోరణి నైశాధీదక్షుండౌ కైశికత్తాత లాధ్య
 త్కుండజ్ఞాతునం చద్విధిం బూజఁగావించి యాశౌరితో నిట్లుపల్కెం జగద్రక్షణా
 ధార యోదేవదేవా నిస్కర్మ్యగా నీయశేషావ నీవల్ల భశ్రేణి భావించె నాహవరబ్ర
 హ్మ మీవంచుతో నెంచలేదయ్యెనోయయ్య నీవే నహింపందగున్ వీరి యజ్ఞానమున్
 వాసుదేవాయటన్నన్ ముకుందుండుదాఁ బల్కె నోకైశికావైర మెవ్వారియందేని
 నాకొక్కనాడుంబ్రవర్తింప దీయర్విలోత్తాత ధర్మంబు యుద్ధంబు భూపాలికందీల్లు
 టల్ శాశ్వత స్వర్గ సౌఖ్యావహంబుల్ రణోద్యుక్తికిన్వీఁగుటల్ రాజధర్మేతరంబుల్
 నృలోకంబునం బుట్టువారందఱుం గిట్టువారేకదా కోధమెవ్వారిపై నేమిటంగల్లు
 మాకంచువెన్నుండు పల్కంగనప్పట్టునన్ భీష్మకక్షోణిపాలుండు గోపాలు సదృశి
 నర్పించి తానిట్లుచున్ మత్సుకుండజ్ఞతనోదరిన్ రాజనంఘంబురావించియందర్జుం
 డౌవానికర్పింపనూహించె నాకట్లు సేయందలంపొగ్గదయ్యెందదీయోద్యమ భే నెఱుం
 గంద్వదీయాగమంబేమదింగోరి యర్పింపఁగానున్నవాఁడంబ్రసన్నుండవై మత్కుమా
 రావివేకక్రియన్ పైపుమోలోక సాధాయనందోయజాతేక్షణుండిట్లువల్కెన్ నరేంద్రో
 త్త మానీతనూజుండుముగ్ధుండయేనిన్ మహారాజులం జుద్రసూర్యాగ్నితుల్యోజ్వలత్రేజు
 లంబిల్వనంపించి రావించి తన్నంగలోత్తుంగ శృంగారరంగం బలంకార వీలానువం
 గంటుగాఁ గూర్చు నెయి పనువెట్టిచేదంబుతో నేయవట్లుండ నిమేగనెఱుంగంద్వదీ
 యోద్యమంబంటివీనర్వదేశాగతత్కౌవరశ్రేణికింద తదర్హక్రియాతిధ్యముల్ సల్పివీవేక
 దా యీశతాంగాశ్వమాతంగ పాదాత సేనానమేతంబుగా వచ్చియున్నట్టి మారా
 కమీకప్పడజ్ఞాతమా టద్భుతంబయ్యెనా మీకెఱుంగంగ రాకంటచే గాయపాత్రుం
 డనా నాకునాతిధ్యముల్ సేయరై రిప్పుడర్జుండనెల్లొదు నా కెల మీకస్య కస్తాన్యః
 డౌ వానికీయందగున్ మీరవీకున్నఁ దత్కన్యకా విఘ్ననోపంబు నారాకచే గల్గె

దుందానిచే నారకప్రాప్తియోనంచు మన్వాదిశాస్త్రంబులు దెల్పె నిట్లొట నూహించి
 మీవీటిరంగంబునేజేరకిచ్చొట నేనాదివిశ్రాంతికిమ్మాటచే నీవిదర్భంబునందుండి ని
 త్యాతిధిప్రీణనాసక్తుడౌకైశికాధీశుచే సేవ్యమానుండనైకంటి నాతిధ్యమంచుం దగం
 బల్కి శాంతానలంబైన యాగంబు చందంబునకా మిన్నకున్నట్టి యాశౌరితో వెండి
 యుకభీష్మకుండిట్లనుకొనర్వలోకాధ్యయోదేవయజ్ఞానతామిస్రసంఘన్నతకా మీమహా
 త్వంబుకానంగలేనట్టి మాధాత్ములనగుము విజ్ఞానదృగ్గాతవై కావవే నీదయాదృష్టి
 యొక్కింతపైబర్వినకా మాకశేషాధకా సాఫల్యముల్ గల్గు నీపాలవతికంచి నేనిర్భ
 యాత్ముండనైయండెదకా రాజులందేరికికా నాదుకన్యకా స్వయంవర్యగా నింకనేనీం
 దలంపకా దయాళుండవై నెయ్యపుంజూడ్కి మాపైబ్రసాదింపవేయన్న నాతేనితో
 యాదవేంద్రుండు దానిట్లనుకొ భూపవర్యా త్వదుక్తంబులౌ వ్యధకావాక్యంబులింకేల
 యాకన్యనియ్యంగమానంగ నెవ్వఁడుశక్తుండగుకా మేరుకూటంబునందొల్లి జేజేలపె
 ద్దానతింజెంది యంశావతారంబుగా నొక్కపేత్వంతరావాప్తి నీకుండినంబందు నీపట్టి
 గా రుక్మిణీనామధేయంబునంబుట్టె శ్రీదేవి యీమర్తమంజెప్పితింగాన మద్వాక్యము
 న్నమ్మి యాయిందిరా రూపిణిం జేకొనందక్షుండౌ తత్సమానుస్వరుంగోరి యీయంద
 గుంగాక రాజన్యమాత్మల్ వరింపకా క్షముల్ గారు మర్త్యాకృతింబూను శ్రీవిష్ణుఁడీ
 పీటికికా రాజవగోకత్సవంబున్విలోకింపకా వచ్చుటంజేసి కాదే పతంగేంద్రుఁడు
 న్వచ్చెనన్నం దదారోహకుంగామదిన్నమ్మి శుద్ధాత్మలౌ త్వాదృశత్వవరశ్రేష్ఠులందెప్పు
 డున్నాకుఁగోపంబువతికంపదెన్నన్వయోరీతి మాతండితొడకా సమానుండవీవొటచే
 మాకుఁబూజ్యుండవింకం ద్వదీయాధిరాజ్యంబు ధర్మంబుతో నేలుచుకా సౌఖ్యవం
 తుండవైయందుమీకైశికుండుం గ్రధుండుకా స్వరాజ్యంబు నాతిధ్యరూపంబుగా మా
 న్ను నాకిచ్చుటంజేసి తద్వంశపూర్వాపరుల్ తద్దశఖ్యాతనంఖ్యకా దివంబుఁడువతికం
 తురీయిర్వురుం దెక్కుకాలంబు రాజ్యంబుపాలించి యాపిమ్మట న్నాకమందుందరీయ
 స్తదీయాభిషేకాధకమై వచ్చియున్నట్టి యారాజవగంబు న్వగంబునకా భోగముల్
 గాంచు నాకానతిండింక మాపీటికి స్వేజనంగావలెన్నేడటంచుకా మణిపీఠికండిగ్గి య
 క్కొల్వువారందఱుకా లేచి మౌక్తన్నజస్యందనా సీనుడౌచుకా సకోటిర సాహస్ర
 శీషకంబునకా భూరికేయూర బాహుసహస్రంబులుం జంద్రసూర్యాగ్నిచతుస్సహస్రం
 బులుకా మంజుమంజీర పుంజాంఘ్రికంజౌత సాహస్రముల్ దివ్యమాల్యాంబరామూ
 ల్యధూషావళి భవ్యగంధానులేపంబులుంగల్గి చక్రత్రిశూలాద్యనేకాయుధోపేతమై న

ర్వలోకాద్భుతంబై దిదృక్షుచ్చటాదుర్నిరీత్యంబు దేదీప్యమానంబునై యొప్పు స్వా
యంభువంచౌ విరాడ్రాపముంజూప నిశ్చేష్టులై యందఱుకాబామ్మలట్లుండ నవ్వేళ
నవిష్టువుకా భీష్మకోర్వీవరుండాత్తవాజ్ఞానసాంగంబులేకంబుగా నీక్రియకా నన్ను
తించెకా హరే త్వంజగజ్జాలకతాకాసిభతాకాసివిష్ణు త్వదీయం మహత్వం ప్రవిజ్ఞాతు
మజ్జోద్భవాద్యానశక్తాః కిలాహంకియాకాదివ్యమూలేకా మదీయంహి జన్మాద్య ధన్యం
యవప్రపనందయాళో భవద్భక్తమజ్ఞానినం మామవ శ్రీమతే నిగూణాయ ప్రపంచ
ధాన ప్రధానాయ నిత్యాయ హంసస్వరూపాయ సృష్టిప్రవృద్ధ్యంత కరే జగత్తం
గళావానితే వేదవేద్యాయ నారాయణాయ ద్యుతాయాదదేవాయ వైకుంఠ సంహసి
నే స్థాణురూపాయ విశ్వాత్మనే వేదసే పద్మనాభాయ జేత్రే పరబ్రహ్మణే వాసుదేవా
య తుభ్యం నమస్తే నమస్తే నమః.

మ॥ అనిభక్తిన్వినుతించి భీష్మక ధరాధ్యక్షుండు మ్రొక్కంగ నం
తనె పూర్వాకృతిఁదాల్చి తేరునఁ బ్రసన్నత్వంబునం దోఁచుక్కు
ఘనకుం గానుకగా నమస్తనృపులుంజూడంగ నర్పించె వ
జ్జినవాంభోరుహ రాగముఖ్యమణిపూణకా స్వణకాభూమాదులకా॥

మ॥ ఖగనాథాయనమోస్తుతేయని విహంగస్వామికెమ్మిక్కిచె
న్నగురత్నాభరణంబులిచ్చి హరితోనాతండు వీడ్కొల్పినకా
ఖగనాథుండును సర్వరాజరథ సంఘాతంబులున్వెంటరా
జగదీశుండరిగె న్వసకా మధురకుకా శంఖధ్వనుల్ మించగాకా॥

గీ॥ తమతమనివాసముల కేఁగిరమరులున్యపు । లందఱునుఁగ్రోశమాత్రమజ్ఞాతులొడఁ
జనియచటఁదదనుజ్ఞఁగైకొనుచుమరలి । కుండినముసేరి నిందుకొల్వొండిరెలమి॥

సీ॥ గమనోత్సుకతఁబూని కనకరత్నానన గతులై సుపర్యేంద్రకల్పలైన
నానానృపులఁగొల్వొనఁ గనుంగొని సునీతివిడుదైన భీష్మకోర్వీవిభుండు
ముసలి నేనగుటనో వసుధాధ్యులార న్వయంవరకృతమదీయాపరాధ
మునుమీరలు క్షమింపుడనుచు నహావిధి నత్కృతులుగావించి యానతిసొసంగ
ప్రాగుదక్ష్పశ్చిమాంతరథాగదేశ । నృపతులేఁగిరి తమతమ నిలయములకుఁ
బిదపభీష్మకుదే సఁజాలప్రియముగల్గి । తద్రీహస్యోక్తులనువినఁదలఁచి మఱియు॥

వ॥ జరాసంధసునీధ దంతవక్త్ర సాశ్వమహాకూమకావేణువారి కాశ్చీరాధిపతి ప్రము
ఖులును దక్కటిదక్కినంపు చక్కింగలదేశాధీశులునుం గొల్వొననున్నంగనుంగొ

- ని భిక్షుక నృపపుంగవుండు మంగళనయానుషంగ ప్రసంగవచనంబుల నిట్లనియె॥
 చ॥ కొమరుని సేతలెన్నఁగలుగుట భయసంవృతమౌచునాదుచి
 త్తముమఱి సర్వలోకవినుతంబగు శాశ్వతకీర్తియుం బరా
 క్రమమునుఁ బూనుసత్పురుషరత్నముఁ గృష్ణునిఁగన్న దేవకీ
 రమణిసమగ్రభాగ్యముఁదరంబె ధరన్వినుతింప నేరికి॥
- చ॥ అనవిని సాశ్వఁడిట్లను జయాజయముల్ నియతంబులజిహూ
 రునకుభవత్తనూజుఁడగు రుక్మి సముజ్వలవిక్రముండు భం
 డనమున భాగవంశ్రుము దొడంగి యెదిర్చిన నెవ్వఁడోపునా
 తనికలకృష్ణుఁడవ్యయఁడటంచుఁ గడంగుటమానెఁ బోరికి॥
- వ॥ అనియిట్లు పలికిన సాశ్వవచనంబులకు నంతసించి జరాసంధాదులు నముచితప్ర
 కారంబుల భీష్మకమహీనాథు నానతింబూని తదాస్థాని వెడలి నిజస్థానంబుల కరి
 సుఖంబుండిరనిన విని జనమేజయుండవ్వలి కథ నెఱిగింపుమని వైశంపాయు నడు
 గుటయు॥
- మ॥ అమరశ్లాఘ్యచరిత్రపండిత సమాజాజ్ఞావళి మిత్రవా
 క్కమలాసుందరమందిరా యితర సజ్జానేత్ర భూరిప్రభా
 రమణియోజ్వలగాత్ర ధైర్యపటిమ ప్రాలయవద్దోత్రవి
 క్కమలాక్షిమణిభూషణాయితగుణాకారుణ్యవీక్షాగణా॥
- క॥ విద్యానూతనభోజా । ప్రద్యోతిత వాగ్విలాసభణిరాజసుధీ
 హృద్యానవద్యగద్యసు । పద్యాభిధరితనత్ప్రబంధ సమాజా॥
- నృగ్విణీవృత్తము॥ సాంగసామాజ్యపట్టాభిషేక క్రియా
 నంగనంతోషితక్షోణుతావల్లభా
 మంగళోపేతహౌనుక్షితిధోపమో
 త్తుంగసాధోల్ల సద్భూరి విద్వత్సభా॥
- గద్య॥ ఇది శ్రీమన్మహాభారత ప్రసాదాసాదిత కవితామతల్లికాల్లమరాజా
 కారత్నారామద్రావిడ ముఖ్య రంగధామార్య తనూభవహరితసగోత్ర
 పవిత్ర సుకవిజన విధేయ సుబ్రహ్మణ్య కవి నామధేయ
 ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణకళ్యాణంబను మహాప్రబం
 ధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు

శ్రీ కృష్ణ కళ్యాణము.

తృతీయాశ్వాసము.

క॥ శ్రీలానీలా సదృశమ | హలక్షీనసంజ్ఞనిజవరారోహదృ
జ్జీలోత్పలచంద్రన్ముఖ | లీలారామేశభోగలేఖాధీశా॥

వ॥ అవధరింపుము॥

క॥ ఘనుడగు వైశంపాయన | మని జనమేజయనృపాలముఖ్యునకెఱిగిం
చినరీతిశానకాదులఁ | గనుఁగొనిసూతుఁడిటుచెప్పఁగాదొడఁగెనొగిన్॥

గీ॥ అట్లుకృష్ణుండు మధురాపురాంతరంబు | సంబ్రవేశించిజననీజనకులు సఖులు
నన్నదమ్మలు శూరసేనాదినృపులు | సంతసించిగొన్ని దినములచ్చటనయుండి॥

మ॥ ఒకనాడన్నయుఁ దాను మంతనమునందూహించి యప్పశ్చిమా

భిక్షిలోనందగు గొప్పతిప్పవయినుర్వీలోక వైకుంఠమై

ప్రకటస్ఫుటికాగద్వారకాపురి నృజింపందార్మ్యతోదేవవ

ర్ధకినంపిఁపడదాజ్ఞాబూనిచని యాతండట్ల కావించినన్॥

సీ॥ నునుకుందనపుగోడలను విన్దరముమేడలను నందమగువాడలనుదనర్చి

తొగరొల్కువగడాల తెగతక్కుమొగరాల వగగుల్కుమొగసాలలఁగడుమించి

సిరిఁగాంచునల్లిండ్లదరినించువాకిళ్ళ నెఱిమించులనగళ్ళ నొఱపునెఱపి

బలుహటక కవాటములవాటమగు కోటలను దోఁటలనుపేటలను జెలంగి

తొగలరాచట్టు మేల్జగాజిగిజిగిలెల | దమ్మికెంపులయోరులఁ దగుగవనులఁ

గ్రొత్తముతైంపుఁజికిలిముగ్గులఁగలిమికిఁ | గాపురంబుగఁదగు ద్వారకాపురంబు॥

ఉ॥ ఆనగరంబు పెంపుఁగని యచ్చెరువైయనిమేషవృత్తిలోఁ

బూనెదివంబు తాపమునుబొందెను పావకువీడుభీతిన్

రైనిలిచెన్ జలేశుపురీయంతవడంకె మరుత్పురంబుదా

వేనలుపెక్కె మున్నలక వెల్వెలబారె గిరీశుప్రోల్వడిన్॥

ఉ॥ అందునిరంతరంబును సమస్తధనోన్నతులెల్ల వారికిం

పాండగశంఖముఖ్య నిధులోలింగువేరుడునిల్పె వేల్పువీ
టందగు నాసుధమకను గడంకమెయిన్ హరియాజ్ఞఁ దెచ్చితా
నందులవాయుదేవుఁడు మహాద్భుతవైఖరినుంచె నయ్యెడన్ ||

మ॥ నిరతంబున్ బహుదివ్యవైభవములన్ దీపించు నాద్వారకా
పురిలోనన్వసించెన్ శృష్టుఁడు నిజాపుల్ దల్లిదండ్రుల్పె హే
దరులుంజుట్టలును గ్రనేనముఖులౌ ధాత్రీశులున్ యాదవో
త్కరమున్ లోనగు వారిఁదోడుకొని భద్రించె ముహూతంబునన్ ||

సీ॥ కాశ్మీరపత్ర ప్రకాశంబునఁజెలంగి భద్రేభయాన విభ్రమమునెనసి
లాలితసత్కలాపాశులను వహించి విలసిత కలరవోక్తులనుమించి
యతిపయోధరవిలాసాంచిత వసతియై తిరమైన నరసులగరిమఁబూని
అతనుచంచలవతాకాలోకములఁబొల్చి మృదులాస్యచిత్రసంపదలనరి
వారసతిరీతిఁదగు ద్వారవతివసించి । శౌరి యమరావతిని సురేశ్వరుఁడుబోలె
నఖిలనిజపరివారసమగ్రుఁడగుచు । నొగిసుధమకను నిండుగొల్వున్నతటిని ||

సీ॥ పైనంజకెంజాయబర్నిన శరదభ్రమనఁగఁ బెన్ జడలతోఁ దనువుమెరయ
హరిపదానిలహతినలరారు మహత్ప్రహరి పదసంహతివరుసబలుక
సంతానశాఖికాంచలపక్వఫలలీల వలకేలవఃణి కమండలువుగ్రాల
అలిపాలికలపోలికలనేలి కమలాక్ష మాలికలలకంఠపాలినొనర
గోపిచందనపుండ్రీవల్లీపటురుచి । నిటలతటమున దీపింపనింగినుండి
పురములోడిగి జూపరకరుఁడుదోప । నారదమునీంద్రుఁడరుదెంచె శారిఁజూడ ||

చ॥ అమరమునీంద్రురాక ప్రతిహరి రయంబునవిన్నవింపఁచీ
తిమొనయనుగ్రనేన వసుదేవ బలాదిపురస్కరంబుగాఁ
గమలవిలోచనుండెదురుగా నరుదెంచి నమస్కరించినం
యమివరుఁడొడితెచ్చి కనకాసన సంస్థితుఁడేసితత్సభన్ ||

గీ॥ అర్ఘ్యపాద్యాది నద్విధులొనరించి । యాత్మసింహాసనాసీనుఁడగుచుఁజెంతఁ
దత్తదుదితాసనమురి నందఱును నిలిపి । వినయమిపురోత్తు సూక్తుల ననియెనిట్లు ||

ఉ॥ సేమమెనీకు వేల్పులకు సేమమెవజ్రికి భద్రమేదివిన్

భూమినమస్తదేశముల భూవరపాలికి లెస్సలేకదా

యీమెయినర్వలోకములనెల్ల పుడుం జరియింతువోమునీం

- ద్రామది నీవెటుంగని యుదంతమొకింతయునైన నుండునే॥
- చ॥ తుమగలవారికింబ్రబలెఁజల్లదనంబులు పుణ్యశాలివ
గఁమునకుఁదృష్టియయ్యెఁగళరంజిలె నాయదుజాతికుజ్వల
త్వముగడు నెమ్మిబల్పురికి వన్నెఘటిల్లెఁ ద్వదాగమంబున
స్వముచిత నారదాగమమునఁ మఱియట్లగుఁగాదె నారదా॥
- మ॥ అని శ్రీకృష్ణుఁడువల్కినఁ మునివరుండాశౌరితోవెండియి
ట్లనునో దేవశరణ్య యాదవ వరేణ్యా నీదుకారుణ్యదృ
ష్టిని నాకున్నిభిల ప్రపంచములకుఁ సేమంబులెల్లప్పుడుం
బొనరుందావకభక్తకోటికి శుభంబుల్వాండుటాశ్చర్యమే॥
- క॥ మునువైకుంఠములోనే । యనువునవతిఁంచుచుండువట్టిపురిలో
ననువెలసిన నినుఁగన్నులఁ । దనివియెసఁగఁగంటినేడు ధన్యుఁడనైతిఁ॥
- పంచచామరము॥ నమోనమస్సమస్తలోకనాయకాయజిష్ణవే
నమోనమః ఖగేంద్రవాహనాయభూచరిష్ణవే
నమోనమశ్శమక్షమాది నాహ్యలంకరిష్ణవే
నమోనమోమమాస్తుతే సనాతనాయవిష్ణవే॥
- గీ॥ అనుచుభక్తిజనితహృదబాష్పాకుల । నేత్రుఁడై పులకిత గాత్రుఁడగుచు
నబ్జనయను నాననాబ్జంబుపైఁదన । చూట్కనిలిపిచిత్తశుద్ధివెలయ॥
- లయగ్రాహి
- కాంచిమణికాంచనసమంచితవిపంచి ధరియించి శ్రుతినించిపలికించుతఱితంత్రీ
సంచయముసారెలనటించి యమృతంబుదిలికించుగతి మూర్ఖనలబెంచికళలన్రా
ణించుఘనరాగములనంచొనరు తానముల నెంచిహరిచర్యలెనయించివరునన్వా
యించెనపవర్గమునఁగాంచుసుఖమిట్టిదయటంచుఁబెరవారికెఱిగించుగతిమించన్॥
- సీ॥ అమృహాగాన సుధాబ్ధిలో హరికథాకల్లోలముల నిమగ్నాంతరంగు
లైచేష్టలుడిగిచిత్రాకృతులుగఁ గొల్వనందు యాదపులరుదందిచూడ
నందనందనుఁడు సానందతనొంది శతానందనందనుతో నిటులను
నోమహాయోగీంద్ర మామకపూర్వావతార కథామిశ్రద్ధానమిదియె
దీనిసరిగానమీవినోదానుభూతి । చాలునికమీరువచ్చినమేలుకార్య
మెయ్యదియె తద్విశేషంబునెలుకపఱపుఁ । దనిననతఁడిట్లనియె వీణసచటడించి॥

క॥ దేవరహారికగోచర । మౌవృత్తాంతంబు జగములంచెయ్యెడలం
దావంతయులేదైనను । వేవినుండొకమనవి విన్నవించెదకృష్ణా॥

మ॥ కమనీయంబగు దక్షిణాబ్ధిదరి గోకణాఖ్యమాక్షేత్రరా
జముననాజిలు లింగరూపధరునిం జంద్రదావతంసుకౌశిపుం
బ్రమదంబారగ గీతసన్నతుల సంభావించి సేవించికి
ఘృమయేనుత్తరదిక్పథంబునఁ జనంగా నవిదర్భంబునఁ ॥

గీ॥ కుండినపురంబునఁ భీష్మకుండునన్నుఁ । గాంచినముచితసత్కారగౌరవమునఁ
దనసభకుండోడుకొని యేఁగి కనకపీఠ । ముననునుప నప్పుడాసభాముఖమునందు॥

శా॥ నానాదేశమహిశబంధుహితబృందంబుల్ ప్రవేష్టింపనా
తానఁ మాగధభూవరుండు శిశుపాలుండుం గులాహర్యునఁ
తానాంతస్థితమేరుసుందర గిరిద్వంద్వంబురీతిఁ సుఖా
పీనుల్ గాఁగని యేనువీరిటకు విచ్చేయంబనేమన్నచోఁ ॥

శా॥ నాతోగుండినభతఁ యిట్లు పలికెఁ మానీశ్వరా మత్తనూ
జాతఁ రుక్మిణిఁజైద్యభూవరునకిచ్చంబెండ్లిసేయంగనం
ప్రీతింబిల్చిన వచ్చియుండిరిట నీప్యధ్వశులెల్లుండియా
ప్రాతర్వేళ వివాహమన్న వినితద్వాతఁన్ భవత్సన్నిధిఁ ॥

ఏకప్రాససీసము.

విన్నవించుటకునీయున్నచోటికివచ్చితిన్నీవు మున్నయక్కన్నెఁగోరి
యున్నాడవయ్యన్నమిన్న నీకర్పింపకన్నరపతి నీద్విషన్నరపతు
లెన్నంగశిశుపాలుండన్నామమునఖ్యాతిఁగన్న చెద్యునకియ్యనున్నవాఁడు
మన్నితత్కార్యంబొగిన్నెఱవేరిన నిన్నేలయందింతకన్నవేరె
యున్నదేకీతిఁ హాని జగన్నతమగు । చున్నెగదు నీయవార్యశార్యోన్నతికిభ
వన్నిరుపమాన మానసంపన్నతకును । మిన్నకుండుటవలదు నమిన్నయాధ్య॥

ఉ॥ కాపున నుగ్రసేనమహికాంత హలాయుధముఖ్యయోధయూ
ధావితమై కడుంబ్రబలు యాదవసైన్యములోడ భీష్మక
త్వైవిభుపట్టణంబునకుఁ గ్రన్నననీవిపుడేఁగి యచ్చటం
బోవుగనున్న చైద్యముఖ భూవరులన్వెనఁగెల్చి పేమిఁతోఁ ॥

పంచదామరము॥ అరాతిరాజ రాజిసంగరాతిభీతి బర్వన

వ్వరాంగనంబరిగ్రహించి వాఁడిమించిపోఁడిమిన్
 సురల్ నరుల్ నుతింపఁ దెచ్చి సొంపువెంపుద్వారకా
 పురంబునందుశోభనంబుఁబొందుమో మురాంతకా॥

గీ॥ నీదుబాహునియిక్కినొందిన సుదశన్ | నంబునకుఁదీర్పరానియధఁంబులుర్విఁ
 గలుగునే తత్ప్రభావంబుండవిజయ | మండితంబగునది యట్టులుండనిమ్ము॥

మ॥ వినుమేఖిచ్చుకు కొల్వవెల్వడి నభోవీధిగతిన్వచ్చువే
 శనదృశ్యత్వమునొంది చూచితిని లీలామందిరారామసీ
 మనవేందూపలవేదిపైఁబ్రియసఖీమధ్యంబునన్నీడుచిం
 తనచేనెంతయు నెవ్వగంబాగులు నత్తన్నీ శిరోరత్నమున్॥

చ॥ కరములంబద్ధలీలయుమొగంబున నిందుసహౌదరత్వమున్
 వరవచనంబులందమృతవైభవముం బ్రకటింపుచుండఁగా
 నరయుచునిందిరాంశభవయై తగు రుక్మిణి యీమృగాక్షియీ
 నిరుపమ దివ్యరూపయని నిశ్చితచిత్తుఁడనైతినత్తటిన్॥

సీ॥ భావమెప్పుడును నీపాలవతిఁబుటచే నన్యమూహింపదావంతయైన
 కనుదామరలునీడు తనులీలనునుచుట నితరంబుజూడదొక్కింతయైన
 శ్రోత్రముల్ నీకథాసుధలనిండుటఁజేసియానదన్యోక్తిగోరంతయైన
 రసననీగుణమధురసములానుటఁజేసి యంటదన్యరుచిరవ్వంతయైన
 నౌరవరయోగసామ్రాజ్య మందజేసె | మోగజైధిల్యకారియైనరుమరుడు
 దుస్సహయోగతాపంబు దొరయుచెలికి | విసమురోగిజీవితమొనఁగునటుల॥

సీ॥ గురుకలాపప్రభాకరమౌటచేఁగృష్ణ ఘనవిభ్రమముఁబూనుఁగలికివేణి
 పద్మాహితవిలాసభాసమానంబౌటవిధుశోభనెనయునవ్వెలదిమోము
 మృదులరత్నాకరమేఖలాశ్రయమౌటఁదగుననంతాకృతిఁదరుణిపిరుదు
 పరవిఘ్నసితపత్రగరిమంబగుటభృతచక్రలీలనెనంగునతికుచయుగ
 మధికకనకాంశుకశ్రీసమగ్రిమగుట | భువనమోహన సౌందర్యమునువహించు
 నవ్వధూటీలలామ శుభాంగపల్లి | గానయాచానతగునీకుఁగమలనయన॥

గీ॥ మోహమనువారినిధిలోన మునిఁగితేలు | వనితగన్నులు మీలనవలదె శ్రుతుల
 నందవేయవిమునువాధిఁయందుమునిఁగి | తేలిశ్రుతులాందునీకుఁ జుట్టాలుగావె॥

చ॥ ముదిత తనూలతాలసితముల్ రదనచ్చదపాణిపాదముల్

మృదుతరపల్లవంబులవి మేదురతాపనిదాఘవేశనా

ప్పివముదొలంగి వాడెనిక వేచని యింతిని వైజయంతిన

ల్లైదంగదియించి బ్రోవు రసభృద్వరభూరి దయాంబుధారలన్ ॥

సీ॥ నునుజెక్కుటద్దంబులను జాల్ గొని కుచాగ్రములఁజిందు నశ్రులవళులుదడియ
పాటనలేమిఁబాపటసాంపుదొరఁగి శీతానలకల్ ఫాలంపులీలగప్ప
వేడినిట్టూ ర్పులవినరులవెనరేఁగియును రేనువునొయన్న యున్నినోఁప
నిపురుగ్రమ్మిన కడాని నలాకలాగున వైవర్ణ్యమునమేనివన్నెసుక్ర
నప్పుఁఖిలేశ్వరుండైన హరికథీన । నైననామదినావ్వంగ నన్యుదుష్ట
నరునిఁజెర్పొని రేనిచాణంబులొల్ల । ననిసఖులనాడు చెలువవాక్యములువింటి ॥

గీ॥ సఖులుగావించు శిశిరోపచారములశ । మింపనిస్సరాన్నినెట్లు భరింపఁజాలు
నకటకదుణించి వేచని యతివప్రాణ । మలనురక్షింపవే దయానిలయశౌరి ॥

క॥ అనిమునిచంద్రుఁడు కీర్తి । జ్ఞానకంతయు విన్నవించి సూటిందదను
జ్ఞనువడసి మింటితెలుపునఁ । జనియెన్ దనుకాంతిపర్వ చంద్రికకెనగాన్ ॥

ఏకప్రాస సీసము.

పిమ్మట నాత్మజనముగ్రలనందఱ సమ్మకుందుఁడు సమ్మగ్రఖమ్మనగని

యిమ్మగ్రనీంద్రుని భాషితముగ్రలుమీరు సర్వముగ్రనువింటిరే యమ్రైయిఁజత

నమ్మగ్రనర్పనగు జయమ్మగ్రనుగీతిక సౌఖ్యమ్ములుగాన శీఘ్రమ్ముగాబ

లమ్మగ్రతోమీమీరధమ్మగ్రలఁ గట్టాయితమ్మగ్రలుగా బయనమ్మగ్రమండి

సమ్మగ్రనకొనర్పండిమ్మగ్రహూర్తమ్మనన్ర । యమ్మగ్రతోదారకుండు రధమ్మగ్రడుప

నిమ్మహాయుధములుపూని నెమ్మినరిగి । యమ్మహీశులఁగెల్చి యాకొమ్మఁదెత్తు ॥

మ॥ అనిచక్రాయుధుఁడానతియ్యఁగఁ దదీయాజ్ఞాప్తిచే యోధయా

ధనిశాతాయుధ దీప్రమైతురగ వేదండచ్చటాభీలమై

యనువౌ యాదవసేనతోబలుఁడు సాత్యక్యామలాయుగ్రసే

ననరేంద్రుండు రధమ్మలెక్కిపిరుఁదన్ రాఁగంసవిధ్వంసియున్

శా॥ అంభోజప్రభవాండకర్పర విభేదాపాదియైసర్వది

క్కుంభీంద్రోత్కట కణానిదశనమై కృద్ధద్విడ్విద్వ్యాకుభృ

ద్దంభోళిచ్యుతియై కృతాచలగృహ ద్వారప్రతిధ్వనమై

స్తంభీభూత ఘనస్యనంబగుచు యాత్రాభేరి మ్రోయన్వడిన్ ॥

సీ॥ చాలార్కచీలంబు పగిది నౌదలదీవ్య రత్నకిరీట విభ్రమమెసంగ
 కొక్కారుమెలుఁగుటాగున వలెవాటుగా నలరుమేలికడాని వలువమెలుఁ
 నింద్రచాపముభంగి నెదమైనివైజయంతీమాల కాస్తుభదీప్తి నెసంగ
 నుదరసంభృతజల ద్యుతిమాడ్కికుండల హారకేయూర వజ్రాభవెలయఁ
 కనకగిరిమీదదీపించు ఘనవిసీల । బలధరంబన రత్నకాంచనసమంచి
 తోన్నతరథోత్తమమునెక్కి వెన్ను డెలమి । వెలువడియెదారకుఁడూరధ్యములదోల॥

ఉ॥ ఈపగిదిస్కహవిభవ మేర్పడనేఁగివిదర్భరాజ్యల
 క్షీపరిశోభికుండినము జేరఁగ నాహారిరాకభీష్మక
 త్వాపతియాలకించి నిజ మంత్రీహితావులతోడవచ్చియిం
 పొపటుభక్తిఁబూజనము లాదరమొప్ప నొనర్చియూతని॥

సీ॥ ఫలితమైచూడవీ వలితమైచూలతీ కలితమైకదళికా లలితమగుచు
 నందమైకృతనా నందమైరుచిరమా కందమైనుమరమాకందమగుచు
 సారమైమృదురసా సారమైస్ఫురితకా సారమైకోరకస్ఫారమగుచు
 శాంతమైశుకపికా శాంతమైవాసితా శాంతమైసలతా నిశాంతమగుచు
 చందనామంద మందారకుండవకుల । ముకుళమకరందవిందు తుందికమిలింద
 శుందరీబృందనందిత మందపవన । భవనమైయొప్పు నప్పురోపవనమందు॥

గీ॥ నపరివారంబుగా మహోత్సాహమొప్పుఁ । దోడుకొనియేఁగిసిరులతో వేడుకలరు
 తత్పుకాంగణ పుష్పిలోద్ధానసీమ । నెసఁగుపృథుసాధమున విడియించెనెలమి॥

వ॥ ఆనమయంబున.

శ్రీ॥ కొందలుశ్రీకృష్ణుఁడిందులకివుడురాఁ బనియేమొకోయని పలుకువారు
 కొందలుమేనత్త కొడుకు పెండిలిసొంపుఁ జూడవచ్చెనొయంచు నాడువారు
 కొందలుశిశుపాలునందీతనికివైర మొనరునప్పనికిగాదనెడువారు
 కొందరాసుందరి డెందమీతనిజెంచె ననివిందుమేమానొయనెడువారు
 నగుచునన్నగరస్థభూపాలిదలఁవ । నైన్యయుతముగకౌరి యచ్చటికివచ్చి
 యున్నవృత్తాంతమొకయింతి విన్నవించె । నంతకుక్లిణికంతఃపు రాంతరమున॥

త ర శ .

అలనిదాఘ విభాకరాతపమంటికాఁగు వసుంధరా
 స్థలినవాంబుద వషణధారలజల్లులం గడుజల్లనై

యెలమిగైకొను రీతిరుక్తిని కృష్ణురాక చెరింబడం

గళితభావజతాపయై కుతుకంబునన్విలసిల్లుచున్ ||

వ || నిజాంతర్గతంబున.

క || గురుచింతాసాగరమున | దరిఁగానకయన్ననన్ను దరిజెర్చుటకుం

దరిగోలెదరియవచ్చెన్ | దరియగుమన్విభుఁడువేడు ధన్యతఁగంటెన్ ||

సీ || నునుగారవమునఁ గన్గొనుచుఁ గోరికల నీడేర్చు శౌరికి ముద్దుటింతినగుదు

ననతావియునుఁబోత మనసునాటినరక్తి రానింపహరిపేర్కెరానినగుదు

తొంటినానోముల పంటయైననుఁ జెట్టఁబట్ట ముకుందుని వలతినగుదు

సకలలోకములేలఁ జాలుమేలూన జగద్వల్లభుని ప్రియకాంత నగుదు

నవవివిధ చిత్రకేళికానందలీలఁ | బాలునీరునుఁ గలసిన పగిద్దినైక

మత్యమొనరిన నిత్యదాంపత్య గరిమ | వెలయఁగృష్ణుని కూర్మిదేవేరి నగుదు

చ || అనుచువిదర్భరాజ తనయామణి మానస వీధినింత యం.

తని వివరింపరాని దగుహామఁముమించె సభీజనాంతర

మృగనివసించె నాభువనమోహను నాఖగరాజవాహనుం

వనరఁదలంచుచుందదభి నంద్యవిచిత్ర చరిత్ర లెన్నుచున్ ||

మత్తకోకిల || అంతనిక్కడ శౌరియుంజెలువారు శుష్పవనాంత సౌ

ధాంతరంబున నాటిరేయిహితాలితో భుజియించి ని

శాంలిఁజెన్నగు వెన్నెలకొనుమశయ్యపైఁ బవళించియ

య్యింతి చెల్వముఁ జింతసేయుచు నెంతయుందమకంబునన్ ||

వ || నిజాంతర్గతంబున ||

శా || ఆలావణ్యవతీకిరోమణినిఁ గన్నారన్విలోకించి యే

నేలీలస్కటియేయుపాయగలిచే నెచ్చోటఁగైకొందునిం

కాలస్యంబునులేడు రేపకడఁ గల్యాణక్రియారంభమా

నాలోనంగనుఁగొంటకున్ సమయమానంచు నివృత్తింపుచున్ ||

సీ || ఇకసలీమణిచూపులెదను సోకినగాని మరుశరంబులఁగెల్వఁదరముగాదు

యహిరోమరాజి యాశ్వుముముద్దిడినగాని రేతేనిపెంపువారింపరాదు

లలిరామ సల్లాపములను దేలినగాని పెడదకోయిలపల్కులుడుపరాదు

వెరిననంత విలాసిని సుభోగమబ్బినగాని మందానిలు గడువరాదు

ఘనఘనాఘనవేణి సంగతులంగనిన । గాని యీరాజహంసల కడిదియుడువ
 రాడువేరొక్కటనటంచురక్తి నెంచు । బలుతమివహించు మించుతాపమునుగాంచు॥
 గీ॥ ఇవిధంబున భీష్మక నృపకుమారి । కాపరిగ్రహణవ్యగ్ర కాంక్షుండైన
 యతనివాంఛిత మీడేర్పనరుగుదెంచు । నధికభాగ్యంబనంగ నిశాంతమయ్యె॥
 * సీ॥ ఇనురాకవిని ప్రాచిరుడిన వజ్రాల చేర్చుక్కయోయనవేగుజుక్కవొడిచె
 నుదయాద్రిపైఁగింశుకోరుకాననము పుష్పించెనాఁ గెంజాయపెంపుమీతె
 భాగ్యసంపాప్తి నాపదనొలంగిన భంగిబారెజీకటి పటాపంచలగుచు
 పతినిఁబాయకయె వెంబడి నేఁగెననఁ దారకారాజి పంచెబంగాళమయ్యె
 నాత్మపాదనిహతి నబ్జారియేఁచఁగైరవిణినవ్వఁ బద్మనివేణమోము
 ముడుచుకొనియెననుచుమునుగుక్కుటముద్రొందోనవచ్చెననఁగఁ దోఁచెఁబ్రాద్దు
 లయగ్రాహి.

పొందులురథాంగములయందునిరవొందెజయమంది మరుఁడిచ్చెనిజసుందరికి విల్లుకా
 మందపవనాంకురములందుఁ గడుచల్లదనమొందెను వికాసతలు డిందిముఖశత్రుం
 బందెనసితోత్పలములందుఁదొగవిందురుచులం దొలఁగిక్రిందడి గెనందమగుతేటల్
 చెందె దీశలందు నరవిందమకరందములవిందులుమిళిందముల బృందములకద్యె॥
 సీ॥ అట్లుప్రాతర్వేళయగుటయు వసుదేనసూనుఁ డుత్సుకభాసమానుఁడగుచుఁ
 గృతకాల్యకృత్యుడై ధృత శుభాభరణ భానిత్యుడై సహితాప్త భృత్యుడగుచు
 మనమునరుక్మిణిం గనుఁగొనువేడుక యుప్పొంగ దనదురధోత్తమంబు
 తోనవాభ్యుదిత మిత్రుఁడువోతె దేదీప్యమానతేజము దిగ్వితానమొరయ
 రహిహాలాయుధసాత్యకి ప్రముఖవీరు । లలగదాకూరముఖ్యులున్ సాయధులయి
 తమరధంబులతోవెంటఁ దవిలిరాఁగ । నుపవనాంతరమందిరం బపుడువెడలె॥
 మధుకగతిరగడ.

అంతకుమున్ను పురాంగణరంగము । లంతిపురము రథ్యలునప్తాంగము

* పాఠాంతరము.

చ॥ ఆలజలజారి పద్మిని ననహాములొ నిజపాదతాడనం
 బులనలయింప హెచ్చరికఁ బూనికుముద్వతినవ్వలోననా
 కులపడిమోమువంచెనని కుక్కుటవాక్కను దూతచెప్పఁగా
 దెలసిరయంబుమీర నరుదెంచెననన్ రవిదోచెఁ దూర్పునన్॥

లలవిషణీతటు లాటపట్టులును । చలువమేడలును జదరుమట్టులును
 మొదలుగనన్నియు ముతైపుముగ్ధుల । తాదవినకనకంపుంగ్రొన్నిగ్ధుల
 జతగుల్కెడు పచ్చలతోరణముల । తతకుంకుమ కదళమధారణముల
 ఘనలామజ్జిక కాయమానముల । సునిహితపట్టాం శుకవితానముల
 వరరత్నధ్వజ వైజయ తికల । స్థిరలాక్షారస చిత్రభిత్తికల
 కైరవహల్లక కమలమాలికల । సారంగీమద సాంకవాళికల
 కర్పూరాగరు గంధభూపముల । తీర్థగు యువయువలీ కలాపముల
 బలుహాటక రంభాస్తంభంబుల । సలలితవణి కాంచనకుంభంబుల
 మంగళకరగరి మనుశోభిల్లెను । శృంగారవతులు చెలులపుడెల్లను
 శారదరాత్రిని శశికళంబలె । చారులతలసుమ సంపదలంబలె
 ప్రావృట్కీనభ్రశ్రేణులువలె । దేవేంద్రసతిని దివ్యాళులవలె
 కృతినిరసాలం కృతులంబోలెను । సతినిదివిజముని సతులుంబోలెను
 నవరత్నాభరణంబులచేతను । నవనవశుభచిహ్నంబులచేతను
 మన్ననఁబెండ్లికొమరి నలించిరి । విన్ననువగునెరి వేడుకమించిరి
 బలువలపుల విరిబంతితేఱంగున । తలిరువిలుతునెలదంతిహారంగున
 లలిరతనంపుశలాకచందమున । వలనగుపుష్పితవల్లియందమున
 శృంగారముతను వెత్తినలాగున । బంగరు ప్రతిమవిధానీలుదాగున
 జవ్వనపుసీరిప్రసన్నయగుసరణి । మవ్వపుతేటలు మగువయగుకరణి
 నింతులలోఁదన కెనలేకధరణి । వింతచెలువమున వెలసెనురుక్మిణి॥

ఏకప్రాస సీసము.

శృంగారగరిమనిభృంగినిఁదగునవ్వరాఁగినిప్రియవయస్యంగనాలి
 బంగారురతనాల రంగుటందలములో నంగడువేడ్క చెలంగనునిచి
 మంగళప్రదసర్వ మంగళయగుగౌరికిం గోల్కెఁమొక్కింపగంగడంగి
 సంగతతూర్య మృదంగాదిరవము లెసంగఁ దదాలయప్రాంగణమున
 కుంగొనబుమీరననుపమా భంగరసత । రంగితోత్సవమునఁ జతురంగబలము
 లుంగొలువఁగానరుగుదెంచెనంగనలచ । టంగరములూఁతసేయసారంగనయన॥
 గీ॥ యానమత్తఱిగి మందయానముననె । దేవశంబుప్రవేశించి దేవిఁగాంచి
 తనదుముగ్ధతభక్తి తాత్పర్యముక్తి । ఒరిఱివిల్లంగ దత్సమీపముననిలచి॥

ఉ॥ ఆంబరపుష్పచందన ఫలాదులనర్చయినర్చి సర్వతో

కాంబపదాంబుజానత సురాసురనాథ కదంబసాంబమో
హంబుధివధాకానన సుధాకరచింబ సితాంబుజాక్షుఁగృ
ష్ణంబతి సేయుమోఘవనసుందరి మృక్కైదనమ్మయీశ్వరీ॥

చ॥ అనితలపోసీకేల్ ముగిచి యంగనకోవెల నుమ్మమొయ్యనా
య్యన వెడతెకాశరత్నమయి హంసీకకాంచగిరీంధ్రరంధ్రసీ
మనరుగుదెంచురీతి ననమాన నవీన వయోవిలాసవ
ధానతనుకాంచనాభరణ రత్నచకచ్చకకాంతులీనఁగక॥

ఉ॥ ఆమృదనయ్యదుప్రవరుఁ డాత్మరథంబు తదంతికోర్వి॥
జయ్యనజేర్చిచూచె విలసత్కలశాంబుధి పీచికాంతరం
బాయ్యనఁబాసియచ్చరల యోలమునందగుకల్తిబోటినా
నెయ్యపులేమలందు కమణీయతఁబొల్పుగు బాలికామణిక॥

మాలినీపృతము॥ కాంచివిరించి రచించినమాడుజగంబుల సర్గమునందుఁబరీ
క్షించిననిట్టి మహద్భుతరూప విశేషములుందునె యీచెలినా
లిందినహించితి నింతకుముఁగడ లేనితమిఁజదినింకెట్లునై
రించెదనీనవలాతనువిభ్రమరేఖకనుంగవకచ్చినచోక॥

ఉ॥ భావజుమోహనాంబకము భంగినెసంగెడుఁగ్రొమ్మెటుంగుమే
ల్దినతెలుంగునం దురగలించెడిరత్నపుబొమ్మరీతిఁబం
పొవలపుంఘటించె నరయంగనయారె యొయారమోహిన్
దేవతకైవడిందనివిదీరని రాగభరంబుఁ గొల్పెడుక॥

సీ॥ ఘనకలాపమునెంచు ఘనకలాపముమించు ఘనకలాపములుంచు కాంతవేణి
లబ్జవైఖరినేలు నబ్జవైఖరిబోలు నబ్జవైఖరిగ్రాలు నలివమోము
కళ్యాణరుచిఁగెల్పుఁ గళ్యాణరుచిఁబొల్పుఁ గళ్యాణరుచిదాల్చు కలికిమేను
సారంగగతిన్పు సారంగగతినేపు సారంగగతిఁజూపు సకియచూపు
భద్రకుంభవిలాసంబుఁ బరిహసించు । భద్రకుంభ విలాసంబుఁ పరిభవించు
భద్రకుంభాశిమధ్య కుంభద్రనప్రి । శస్త్రనిస్తులసుస్త్ర నస్త్రబకయుగము॥

ఉ॥ ముంగరకెంపుపెంపు నలముంగరమున్నును కావిమోవిరీ
వింగడకొల్పుపొల్పుగల వింగడపుంగును తల్కుతెల్కులే

న్నంగననంగబాణము లనంగదగున్ భరితే ధరితి నీ
యంగనసాటిబోఁటి నరయంగనమంగళా మాయసేతయో॥

ఉ॥ ముద్దులుమాటఁగట్టు నగుమోముహొరంగు తరంగపారికిన్
హద్దులుదిద్దుముత్తరుల యుదము కుండమిళిందబృందము
స్పద్దదగించిమించు రదనంబుల చక్కదనంబు పేణి డా
లద్దిరయుద్దిదీనికిదియకా నిధియకా గుణరత్న రాజికిన్॥

ఉ॥ ఈమెలుగారుకన్బెళుకు వీనునుజెక్కులఁజెక్కులక్కజం
వీమృదులాంగపుంగళుకు వీతొగరొల్కెడు మోవిరీవియీ
శ్యామలకోమలాలకల చందముడెందము సందడించెనా
హామటియీమిటారిఁ గవయంగలవానిని భాగ్యమిమ్మహిన్॥

మ॥ ఘనతారావళిలోనబాల శశిరేఖారీతిసేతత్సఖీ
జనమధ్యఁబున డంబుమీరునిడె యోషారత్నమున్నేగఁగ
కొననిచ్చోసమయంబు దైవమిచటం గూర్చేంగదాదీనిక్తే
ననురూపంబగుపౌరుషంబు జతసేయంజాలినన్ మేలగున్॥

చ॥ అనియతఁడాత్మతోఁదలఁచు నవ్వడయంగనచేంగటంగనుం
గొనియె నభంగురాంగ భవకోటిసదృశ్చవమోహనాంగునిన్
గనకకిరీటకుండల సకాస్తుభద్రామవిభామహూజ్యలు
న్వనజదళాక్షుఁబాలిత సనందనునవ్వసుదేవనందనున్॥

గీ॥ అతఁడుశ్రీకృష్ణుఁడగుట నెయ్యంపుచెలులు । గన్నసన్నలఁనెటిఁగింపఁకన్నెమిన్న
యినునిఁబాడగన్ననవ్యపద్మనివిభమున । బ్రకటితామోదరాగవిభ్రమునెనసె ॥

మ॥ మునువిన్నట్టి తిదీయరూప మనిశంబున్ మానసధ్యానయు
క్తినిరూఢంబయి తోఁచెనాఁగ నెదుటందీపించునాశౌరిఁగ
న్గొనుచోవిన్నయహర్షకంపములు సిగ్గుంగూడికన్యామతిం
బెనగుబ్రస్ఫుట నేత్రపద్మములఁ గ్రొవ్వెన్నీతలాప్రచ్ఛటల్॥

మ॥ ముదమొప్పన్ హరిదివ్యమంగళ లసరూఢురొన్నిరంచాదిగాఁ
బదపర్యంతము నింతిచెంచలదృగజ్జాలైక సాహస్రమ
య్యదనన్ వ్రాల్చుచుఁ బూజచేసి మదిలోధ్యానించెనానివ్వెఱన్
సుదతుల్పాడ వినిశ్చలాంగియగుచుం బాపట్టెమోహత్కరన్॥

క॥ నతిచూపునుఁ బతిచూపునుఁ । బ్రతిలేనినమాచరాగ భరితములై ప్రి
 చ్యుతివరలన్ ధృతిదరలన్ । గతిమఱలందనుభయాం కంబులఁజూఁకెన్॥

వ॥ అంతనక్కాంతారత్నంబు నిజాంతగతంబున.

ఉ॥ ఈజగదేకమోహనుని నీబుధలోకశరణ్యు నీశర
 ద్రాజవిభాస్య నీసుగుణరత్ననిధానము నీచరాచర
 భ్రాజితవిశ్వపాలన పరాయణునీతని జెట్టవట్టిని
 ర్వాజసుభక్తిమైఁ జరణపంకజదాస్యము నేనానర్చెదన్॥

మ॥ అసియుల్లంబున నుల్లసిల్లు నతిమోహశ్చర్య పర్యాప్తిమైఁ
 జనుగోనల్గురుపారఁ డారకలచంచనైగనిగ్యంబులో
 చనగోశంబులఁ బదగ్రనిర్య దళిచాంచల్యంబు జూపన్సఖీ
 జనమభ్యంబుననిల్చి తేగ నెడునాశ్యామాశిరోరత్నమున్॥

చ॥ అరదముడిగ్గి శౌరి కలశాంబుధివెల్వడి యప్పరోగణాం
 తరముననాప్సకల్పిసెలతం గయికొన్నతెఱంగునన్వడిం
 గరములఁజెట్టితెచ్చి కనకస్ఫురితాత్తరధంబునందిడెం
 బరిజనమెల్లఁజిత్తురుల భంగిగడున్వెరగంది చూడగాన్॥

మ॥ ఘనలజ్జాభయకంపితాంగియుఁ క్రొక్కార్చించునీలాంబుదం
 బునదీపించుగతిన్నిజాంతికమునం బొల్పొందుబింబాధరం
 దచుమధ్యం దరళాయతాక్షిఁదరుణిం దన్వీమణికారుక్మిణిం
 గొనియేఁగెన్ దనతేరుసాదిగడుపన్ గోవిందుడప్పట్టునన్॥

క॥ అచ్చటిన్యప భటులుదొరలు । నచ్చెరువుగఁగలఁగి కోపమగ్గలికమెయిన్
 హెచ్చఁగనిజవాహనముల । విచ్చలవిడిఁబఱపిరొకట వెన్నునిఁగదియన్॥

ఏకప్రాససీసము:

కొండఁజుటుకొను వేదండతండముమాట్కిఁ బుండరీకాక్షుని నిరంధరధము
 దండిమైనరికిర ముడలిపొదవి పోకుండనిరోధింపుచుండఁ గాంచి
 చండబలుండు బలుండంతటనదన దండరాజులు భూజమొందువెరికి
 దండుపైనురికి యుద్ధండభుజాదండ తాండవంచెసగ నుగ్రుండువిలయ
 కాండమునఁజొలెదీండ్రించిభండనమున । మొండగుగజాశ్వభటతలిగుండెలద్వః
 గండదంచినఁబగతుల పిందువిచ్చు । చుండుటయుఁ దేజరిల్లెఁగృష్ణుండునంత॥

గీ॥ అమృతహాత్యాహమెఱిగి సాత్యకియునుగ్ర | సేనుఁడువిదూరదుండుప్రసేనజిత్తు
గదశతద్యుమ్నులాదిగాఁ గల్గినయదు | వృష్టిభోజాంధకాస్వయవీరులెల్ల॥

చ॥ నిజగజవాజిరాజ రథనిర్భరనైస్య సమగ్రులైగదా
గ్రజునిరువంకలన్నిలిచి రామపురస్సరులైవచించిరం
బుజనయ నావధూతిలకనుంగొని ద్వారకకేఁగుమేమరి
వ్రజములనుక్కడంచి పిదంపంజనుదెంచెదమయ్య వీటికికా॥

చ॥ అనిపలికి కెలంకులం గలకలంబుతోఁ దన్నుంగ్రమ్ముకొను నమ్మాతుఁరనేడైఱం
దునిమి దురమ్మనకుంబ్రవతిఁల్లినంభీతిల్లి హతనేషులయిన కన్యారక్షులరిగి భీష్మక
రుక్మిప్రముఖులకుం బెండ్లికొడుకైయున్న శిశుపాలునకుం దదుద్వాహనిగ్వహణ
సంఘండగు జరాసంధునకుందదాపుఁగు ఘోండకాడిమహావీరులకు వేర్వేరవిన్న
వించిన వారుహుతవితతాజ్య ధారాప్రజ్వలిత జ్వలనంబులుంబోలెఁ గుపితులై
రోషభీషణారుణాలోకనంబులు కోకనదకదంబంబుల మదంబడంప నితాంతదంత
పటపటత్కార వ్యగ్రాత్యుగ్ర వికటభృకుటితటి దున్నిరీత్యుమాణ వదనసమాది
తాపార వీరాలాపంబులేపారఁ దమతమచతురంగ సేనాసనాధదండనాధ యోధ
యాధంబుతో రథాధిరూఢులై పెడలి కడలియొప్పొంగినభంగి నింగిన్మ్రుంగి
నలుచెఱంగులందురంగలించి తరంగితంబగు తురంగఖురజరజోవ్రజంబను నంబు
దనమాజంబునందు నటదుద్భటసుభటాయుధచ్ఛతీతటిత్పటలి వెలుంగ నభంగ
పటహ శంఖధమామికాకాహళాది నిఘోషంబులు గజావిశేషంబులై యశే
ష రోదసీగహ్వర బహ్వరాతిమతివిహ్వలత్వంబానర్ప దర్పంబున నిట్లమ్మహానైస్యం
బు యాదవనైస్యంబుతో నెదుర్కొని యుభయసముద్రంబులుంబోలె నిర్భయ
సముద్రేకంబున హలాయుధునితో మాగధుండు నుగ్రసేనుతో భిష్మకుండును
శ్రీకృష్ణునితో గుక్తి శిశుపాలురును సాత్యకితో సాశ్వండును శతద్యుమ్నునితో
చౌండ్రకుండును విదూరదునితో దంతవక్రకుండును గదప్రసేనజిత్తులతో విదూర
దవేణువారులుండక్కటి సేనాంగంబులతో సేనాంగంబులునుందలఁపడి యలఘుతర
పరసర్ప విజిగీషాసంరంభ జంజ్యంభమాణ చాణాసనకళాకాశలంబులడగ నెడ
తేనిపిదుగులజశివడినవదువున శరవిసరప్రసారంబులుం బెడిదంపుటడిదంపుగుం
పుల ప్రహారంబులు నపారంబులైమీఱ ఘోరంబగు నప్పొరునంభోరునంబారు

ధారాశరుధిరపూర ప్రవాహంబులును వాహంబులంబకవ్యూహ విగాహితదేహంబులై మ్రొగ్గునెడం బుడమికిందిగ్గనడిగ్గనురికి నలుకులనెఱకలంటిననికృతగా త్రంబులగు రాహుత్తులమొత్తంబులును మొత్తంబుకొల్ప ననల్పశుండాదండ విక్షిప్త గదాకాండ ఖండితగండస్థల నిర్బదనృగ్ధారావహిద్ధవాహిద్ధంబులై జేవురు కొండలుంబోలె బెండుపడువేదండ తండంబులపై నుద్ధతప్రదరానువిద్ధశరీరులై యొరగునాథోరణుల కరత్రస్తంబగు కనకసృణివారంబును వారవాణబాణాసన తూణాదులు దునిసినంగృపాణఖేటంబులుగొని యంతకుమున్ను విదళితరథాంగ రథ్యంబులై కదలనియరదంబులనుండి యిలకురుకురధికనికరంబులును కరంబులు శిరంబులునురంబులు నరంబులుందెగిన నెగసిసాగసిపడు కాలరులునుంగలిగి కల హస్తలంబు జలనిధిపగిది నగణితవాహినీ పతత్కబంధబంధురంబై మంధరవసుంధరాధర పరిభ్రమణంబుక్రిమంబున విఘ్నాత్మితానేక జీవనసత్వంబై కుకవిత్వంబుతెఱంగునం బరిభ్రష్ట సుకర ప్రాసగణవృత్తంబై చంపకారణ్యంబుమాట్కి మూర్ఛాపతిత శూరంగంబై నిదాఘదినమధ్యంబునుంబోలె బహుతాపకారి రూక్షాశుగ విగళితపత్రరథంబై ప్రవతికల్లు నాసమయంబున.

స్రగ్ధరావృత్తము॥ తాలాంకాభీల చాపోద్గతసితవిశిఖిభ్యస్తరథ్య భ్వజంబై
నేలంగీలూడివీరి నిజరథమువెనండిగ్గుచున్నాగదత్తో
పాలుండుత్తాలతాల ప్రతిమమగుగదం బట్టిబిట్టార్చిసేనా
పాలుర్చీతిల్లఁగాఁజూపరువరువఁ బ్రలంబఘ్ననిందాఁకెవీఁకన్॥

మ॥ బలదేవుండు భుజాగ్రజాగ్రదలఘు భ్రాజద్గదఁద్రష్టుచుకొ
బ్రళయోదగ్ర మహాగ్రహూగ్ర సదృశోగ్రస్థూతికనంధిల్లఁ బ్ర
జ్వలితక్రోధ సమేధమానఘన గజాకల్పఘోరార్భటి
చలితంబైరిపుసేనచారగఁ జరాసంధున్వేసదాకినన్॥

సీ॥ ఆలఘుగంభీర దాహస్థాలినధ్వాన ముఖరితాచలగుహ ముఖచయంబు
ఘనవరస్పర గదాఘట్టినజ స్ఫులింగచ్ఛటా తారకాకాంతనభము
మండలభ్రమణ శుంభత్వదాహతి మహాభారథక్రత్ఫణిట్ఫణశతంబు
ఘోరహలంకార విస్ఫారార్భటిదళ త్కకుబంతకుంభింద్ర కణతటము
జంభదంభోలి ధరనమిత్సమయనసుము | సతిభయాశ్చర్య కలితోభయబలయోధ-

అథ శాస్త్రాంతము .

మగుచుండదీర్వర వరయుగళాహవంబు । దనరెమ త్రేభయుగ్మయుద్ధంబురీతి ।
పుద్గీవృత్తము ॥ అదల్చి మగ ధేశ్వరుండలఘువాగదణ వైచినన్

దదాహతిమఱల్చి రత్నఖచితాంగదాత్మీయదో
ర్గదన్నెన గదాగజాగ్రజుఁడు వైవనవైవరిరొ
ముగ్గదాఁక శృధినింబడెం బానయవాధమూఢాఁగతిన్ ॥

సీ॥ అట్లు జరాసంధుఁడని మూర్ఛితుండైన నతనిసారధియైతి యరదముపయి
నిడుకొనితొలఁగించి యేగుటఁగని తదీయచమూపతులు పలాయనమునొంది
రంగవఁగాది సైన్యములు సాల్వాదులు సాత్యకిచేఁ బరాజయముగాంచి
రాబలభద్రసాత్యకులు శంఖములొత్తి రమ్మహాధ్వనిఁ గృష్ణుఁడాలకించి
యపుడు మగధాధిపతి పలాయనమునెళ్ళి । యింజిచిందంబుఁదాను పూరించెనొరి
విశిఖవిధ్ధాంగులగుచు రుక్మిణిశుపాలు । రాత్రురథములఁ బడిరిమూర్ఛాప్తినొరగి ॥

క॥ వారిటు మూర్ఛిలుటయుఁద । త్సారధులు దయాళువైన శౌరియనుజ్ఞ
దేరులుమఱల్చితొల్లిటి । దారిందోలిరిటుపఱచెఁ దత్సైన్యములున్ ॥

మ॥ ఇటుచెల్లాచెదరై సమస్తరిపుభూభృద్వీర సైన్యంబులొ
క్కటఁబాయన్ బలరామసాత్యకి పురస్కారాప్తమాయాదవో
త్కటనేనావళితో జయేఁదిరగతిం గన్యామణింగొంచునా
దటనాద్వారక కేఁగెఁగృష్ణుఁడు మహూత్సహంబు సఁధిల్లగన్ ॥

క॥ సురపతిపనుపునద్వారక । కరుదెంచిగురుండు పరిణయముహూతఁబున్
హరికేకతమునదృగ్గో । చరుడైయెఱిఁగించిదివికి జనియెన్వేగన్ ॥

ఉ॥ యాదవవంశవృద్ధులగు నానకదుందుభి ముఖ్యులెల్లదా
మోదరు పెండ్లికై శుభముహూతఁము నెంచిసమస్తబంధుమి
త్రాదులఁబిల్వనంపిరి నిజాపులభృత్యులఁ బించిరుత్కటా
మోదమెలర్న నంతిపురముం బుగమప్పుడలంకరింపఁగన్ ॥

వ॥ అట్లుపంచిన.

లయవిహారి॥

మృగమదములత్తరులు నగరునుంబునుంగు భుగభుగవలువఁగారాద నగరలికిరెల్లన్
ధగధగనిరతనాల సొగసుగలమొగరాలఁ దగుగవిసెనలుదిగిచి రొగ్గిజిగివెలుంగన్

దొంగలదొరచట్టు పెనుజగిలెలనులత్తుకలఁ దొంగరుటిదువులుదిద్ది రగణితపువన్నెక
మిగులఁదెఱిముతైముల తెగలఁబలుము గిడిరి నిగనిగనినీఁములఁ వగుగడపలఁదున్.

పద్యనాభవృత్తము.

- శృంగాటకప్రాంగణద్వార భాగంబులిందీవరాజు స్ఫురత్తోరణాలిక
శృంగారసౌధాగ్రముల్ గోపురంబుల్ రహిన్నాతనశ్వేత కేతుప్రశస్తిక
రంగారుమేల్కొల్పి కూటంబులున్నట్టరంగంబులు న్నొక్కికోల్లాభశోభక
తుంగంబులౌ చంద్రశాలాదులున్ స్వణకతోయస్ఫురచ్ఛత్ర శిల్పాలినాప్పెక॥
- మ॥ అమితప్రాభవశోభతో భరితరత్నాలంకృతిస్ఫూతికతో
సమదేభాశ్య శతాంగనంఘములతో సన్నద్ధులైబంధుభూ
రమణుల్వచ్చిరి వేడ్కఁగృష్టుని జగద్రక్షాధురీణున్ శర
త్కమలాక్షు న్నవమోహనాంగుని లనత్కళ్యాణసేవింపగాక॥
- క॥ ఇలఁగలబ్రహ్మక్షత్రియ । కులవర్యులు వైశ్య శూద్ర కలముఖ్యులును
జ్వలతేజోధనులగుమును । తెలమిన్వచ్చిరిశుభాంగుఁ గృష్ణునిఁ జూడక॥
- గీ॥ యదువిభునియాజ్ఞ చే సత్యకాత్మజుడవు । డందరినిసముచితక్రియ నాదరించి
తగినచోటులనునిచి యుద్వాహయోగ్య । సకలసఁధారపూర్ణత సంఘటించె॥
- ప॥ ఇవిధంబున వినూతనమణికేతన సంకేతనానానికేతనస్థిత నభోంతరంబును క
ర్బురస్ఫురిత సౌధయాధోపరిపరితః పరితయానత పశ్చాత్పశ్చ వీక్షాసదృక్షై
రవేందీవరతోరణ మాలికాలలితప్రతోళికంబును వివిధదేశాగత సకలనృపకుల
బలకలకలంబునునగు నస్పరాభ్యంతరంబునందుం బురందరపురోహిత నిరూపిత
శుభలగ్న నమయంబగుటయు శూరసేనోగ్రసేన వసుదేవాద్యనుజ్ఞాతుండై దేదీ
ప్యనూన శుభాలంకారాలంకరిష్టుండగు శ్రీకృష్ణుండు శృంగార చిత్రరంగా కలి
తరంగవల్లివేలితంబును శశికాంతభిత్తిబింబిత కనకకదళికాస్తంభసంభరితపట్నాం
బరపతానానుషక్త ముక్తాఫల స్వచ్ఛగుచ్ఛాంతరాంతర పరిణద్ధ శుద్ధమరకతమణి
పూరతోరణ దామాభిరామంబును కుంకుమ సంకుమద మృగమదాగరుగంధసా
రగంధరాజాదిసుగంధ బంధురంబును పురంద్రీజనానీతశాతకుంభ పూర్ణికుంభా
ది శోభితంబును వరాంగనా కరాంగుళి గృహీతమణిధాజన నీరాజన విరాజమా
నంబును నగు వైవాహిక భవనాంతరంబుఁ బ్రవేశించియందు నిందూపల సందీపి

త భద్రవేదికోపరి కురువింద చరణచంక సత్కనక విష్ణురప్రవిష్టుండై గర్గనార
దాది మునిప్రవరపురోధస్థిరాశీర్వాద నాదబుతోఽ బొత్తుపడు ముత్తైదువల లి
క్షీణనారాయణ కల్యాణంపుపాటల కలస్వరంబు కనుంగులగునుపాంగ మృదం
గకేణుపీణా కాహళాది మంగళ ఘోషంబులం గప్పియుప్పరంబునం గ్రందుకొ
నుదివిజనుండుభిస్వనంబులు సలంగసభంగ శృంగార రసతరంగితాపాంగ విలో
కనప్రసారంబులంబి సాళించునాకౌకఃప్రవర్షి తానల్పకల్పకుసుమాసారమామారంద
రసానందన్తిళిందవారంబులయుంకారంబులకనుకారంబులగునానటద్వైమానికమా
నినీమధురగానంబులెసంగ మంగళాధి దేవత తెఱంగున నవ్యాంగరాగ దివ్యాభ
రణ భూషితయుం బుణ్యాంగ సాసీతయు మదనమంత్రాధి దేవతపగిది నగణ్యతా
రుణ్యలావణ్య మాన్యయు సువణాకీర్ణ భద్రదానసాసీనయునై సాక్షాల్లక్షీరూపి
ణి యగు రుక్మిణికిమాంగళ్యతంతు సంధానాది వైవాహికవిధుల నెఱపునపుడవ్వ
ధూవర మిధున విలాసంబు మిధున విలాసంబునుం బోలె బుధానంద మందిరందై
నందమందిరంబునుంగోలె హరిషన్దకరాధికా నవరత విభవందై భవతనూ వి
లసనంబునుంబోలె దృశ్యమాన స్త్రీపుంభావ సంభాసమావందై సమాన సౌందర్య
ధుశ్యందై మర్త్యగణస్తుత్యంబయ్యునమత్యాగణస్తుత్యందై బైవిలసిల్లుచుండ॥

గీ॥ వేళ్లనైదువజవరాండ్రు వెల్లపట్టు । తెరను సడలింప నపుడు సతీలలామ
మోముగనుపట్టె శారదాంబుధరమునెడ । బాసీదీపించుచంద్రబింబంబువోలె ॥

చ॥ తననఖరాంకురద్యుతులు తత్కబరీ పరిణద్ధకల్పసూ
సనివహకాంతులంబొరువ నమ్రతదీక్షణ భృంగసంగముల్
దనచరణాంబుజద్వయిని దార్కొని నిల్వనమూల్య రత్నభా
క్తనకపుఁ దాళిబొట్టుతుతఁగట్టెనొయారికి శౌరికూఁమిన్ ॥

ఉ॥ వాలుగమీలఁబోలు నిడువాలుకనుంగవ డాలునాధు దృ
క్పాళికెదుర్కొనంగఁ గరకంకణము లొగరయన్ దరస్మిత
శ్రీలలితోన్ముఖాబ్జయయి చెచ్చెరనెచ్చెలు లూతసేయగో
పాలుని మాళినించెఁ దలప్రాలురహిన్ జవరాలుమేలుగాన్ ॥

క॥ శౌరినవాంజలి మక్తము । లైరమణి ఘనాలకరుఁడనంటినలుపుతె
సారెకుముత్యమలాశ్యము । పైరాజితెఁదమిక్కిఁగ్రమ్మభసలముల క్రియన్ ॥

- సీ॥ బలుచు తెనెందల బ్రాహ్మయవలరిరి తతకోరకిత లతాతరులభంగి
వలగొని మొక్కిలాజు రాజప్రేల్చికొల్చిరిపీతిహూత్రునంచిత చరిత్రు
ద్విజనశీఘటితనవీనా శుకగ్రంథికలనతో నెనసి రాత్కంఠ్యగరిమ
మొగినకుంభతికిఁ గేహోసద్బి పీఠించి రూర్ధ్వపదసంపాదినొత్తానపాది
సకలముని విప్రులొసఁగు సేనలనుడలలదాల్చివారలకెఱిగి రుత్సవమెఱంగ
మంగళారాత్రికములు దివ్యాంగనలిడ । నందినాదంపతులు బంధుబృందమలర॥
- చే॥ అమృతసమాన్నదానములనందఱికిం బరితృప్తి జేసిర
త్నమయవిభూషణాంబర రథద్విరదాశ్వ ముఖోపదావిధా
నముల సమస్తబాంధవజనప్రమదంబొనరించి విప్రవ
గణమునకు వాఁభితార్థములఖండముగానిడె శౌంపేమిన్ ॥
- క॥ హరిమణి యునొసఁగె భూసుర వరులకు గురునైచికి సువర్ణాలి ధనో
త్కరములమణిసరములనం । బరములనిడె సూతవందిమాగధతతికిన్ ॥
- శా॥ కళ్యాణోత్సవమీగతిం ద్రిజగతీ భ్యాతింబ్రవతికల్లన
త్కళ్యాణాస్పద పుత్రదంబగు మహారత్నంబందురత్నస్ఫుర
త్కళ్యాణాద్రి సమానసౌధమున శృంగారంబు పొంగారద
త్కళ్యాణీ మణి నాధుఁగూర్చంగ నఖిల్ గైచేసి బవ్వేడుకన్ ॥
- క॥ అందుఁగల చంద్రశాలిక । యందలి శత్రములు జూపువ్యాజంబునన
య్యిందీశర నయనామణి నందఱుఁదోచుకొనియెఁగిరందులకెఱిమిన్ ॥
- ఉ॥ మేలిమికిలుబొమ్మల గమిందమిగొల్పెడు పొల్పుదెబ్బను
ద్దీలాగిముద్దులాడెను రతింగళహంకృతులూన రత్నల
క్ష్మీలసమానకుడ్యతట చిత్రితదంపతిబంధభేదహ
చాలములైనకీరికలు శారికలారజముల్ రచింపఁగన్ ॥
- ఉ॥ అచ్చపువక్షదర్పణము లంబుజరాగ మణిప్రదీపము
ల్పచ్చలకోశ్య మేల్పకి నెలందగు పదిరిచుంచముల్ నుణుల్
గ్రుచ్చినజాలవల్లికలు క్రొంబునుగు న్చరిణల్కలాచిక
ల్పచ్చపసిండిగిండు లడపంబులుమున్నగ జెచ్చుమీరగాన్ ॥
- సీ॥ పగడాలనగు బాలపదలీలనెలరాల తిన్నియల్కెంపురా తిన్నియలుగ

ప్రతితేనినునుమేని ప్రభఁబూని మగమానికపుకంబములు పైఁడికంబములుగ
మృదు వేణిజిగిపోణిమిసు పాణికట్టాణిజాలరుల్ నీలంపుజాలరులుగ
సొగ నైతనరు లేతనగు చేతఁగలధౌతశుద్యముల్ నవహీరకుడ్యములుగ
మందగమనంబు కేళిహరస్యమున నెఱపు । బాలికామణిఁదెచ్చి గోపాలుహంస
తూలికానల్పతల్పంబుఁనూలనిల్పి । సఖులు మెల్లన జరిగెడు జాడగాంచి ॥

ఉ॥ ఆనగరాని నానమది నానఁగ నానవలాబిరానదా
నాననబొండ్లలోనికొకయంగన రంగుచెఱంగు కేల్లవం
బూనిపదాంగదాదులాగి మ్రోయగఁగ్రమగురివచ్చెఁబచ్చవి
ల్కానివిలాసకృత్యమునఁ గ్రమగురునమ్మరబామ్మపోలికన్ ॥

ఉ॥ నెచ్చెలులెల్లఁగూడి తరుణీమణినంతటమంతనంబునన్
మచ్చిక హెచ్చువాక్చతురిమన్ నయముంబ్రియముప్పతిల్లవా
క్రొచ్చుచుఁగొంకుమాన్సి సిరిగుల్కెడఁసోయగ మొప్పఁగ్రమగురం
దెచ్చిచుకుండుముందటను నిల్పిక్రమంబున నేఁగిరందలున్ ॥

ఉ॥ ఆఱులుచన్నపిమ్మటఁ ద్రపాకులతన్ వివశాంగవల్లియై
లాలితకేళికాభవన లక్ష్మిగతింగనుపట్టిరత్నపాం
చాలికలండుఁదానాకతె చాట్టుననిల్చినముద్దరాలికెం
గేలుప్రవాళలీలఁదనకేలఁ బ్రియుండటుచాచియంటినన్ ॥

ఉ॥ ఉల్లముఝల్లుమన్ననపుడుగ్గలినూపుర కాంచిఘంటికల్
ఘల్లుమనంగఁగౌన్వణఁకఁ గారుమెరుంగుతెరంగునన్ దనూ
వల్లిచలిఁపఁగాఁబెనఁగ వల్లఘడల్లలనాలలామన
ల్లల్లనఁబాన్పుఁజేర్చె సరసాలపనప్రణయైకచాతురిన్ ॥

సీ॥ హరికరస్పర్శచేననురాగ సాగరంబుపైఁగెనన ఘస్కముప్పతిల్లఁ
దజ్జలసిక్తగాత్రక్షేత్రమున మొల్పు నభిలాషలనఁ బులకాఱులాదవఁ
జేయపునినగవువెన్నెలలు పైఁబర్వెనాఁజెక్కుటద్దములు దెల్పెక్కిమెఱయఁ
గర్ణఘామామాక్తికములుగన్ దళకులందోఁచెనా సక్రవించువులువాడమ
నాకొమరుఁబ్రాయపుంజిగురాకుబోఁడి । పల్లఘునితోడమునుపాలవెల్లినడుమఁ
జిలువ రానెజ్జపైనవశ్రీవధూటి । పోలికంగేళిపర్యంకపాలినలరె ॥

క॥ కలికినునుదెళుకుజూపుల । తళతళలకునెళపుతన తలిరుటలుగుక్కిం

దళకుబలుములుకులేనెం । జెలువునిపైజెలువపైని జిత్తజుడొకటన్ ॥

సీ॥ చేర్చుక్కరాయడింజెడరె నీబాట్టంచుగోటదిద్దుచును ముంగురులుదువ్వి
చిలికెనీమకరికల్ చిత్రసారభమంచుమూర్కొంచు జెక్కెలిముద్దులాడి
హృదయంబుమదనాగ్నినెంతగాగెనాయంచునెదనుజెయ్యుడుచు బాలిండ్లునొక్కి
యొదిగెనీకుచ్చిళ్ళ నొడ్డాణపుంగంటునికొంగుగొనుచు నీవినివదల్చి
నాదుకొస్తుభమణియునీనవ్యరత్న । మాలికానాయకంబు నచంబులగునా
కావాయనియురమురమునంగదియఁగూర్చి కలికినెమ్మెను జెలువుండుగొగటంచె॥

సీ॥ చనుగుత్తులకుముతైసరులొత్తునని బిగ్గకొంగలింతకొకింత లోఁగివెలుచు
దలిరువాతెఱకెక్కుపలునొక్కులు చుటుక్కుమనగాఢచుంబనంబునకుదళకు
గొసరుముద్దులదమ్మ రసమునిద్దపుగల్గములనద్ద గనుమాసిమోముద్రిప్పు
నకుకేలయోజేలయని చాలలాబించిరతివేడ మారాడమతినిఁగొంకు
గడఁగినీవివదల్చుచోఁగరములొడ్డు । దవిలిపావడదివియనూరుపులుబెనుచు
నధికలజ్జాభయతిరోహితాత్మమోహ । యెఱుగనిపాల బాలనవ్యరతివేళ ।

సీ॥ వలపులింపారమైసొలపు సొంపారమేల్ దలపులీడేర వేడ్కలొగిమీఱ
సరులుచిక్కులఁజెందమరులు చొక్కులనొందఁగురులు చెక్కులకందవిరులుచింద
గనువింతలుచెలంగఁ దనుకాంతులుపొసంగఁ జనుబంతులుప్పొంగ నెఁరెసంగ
మొలకనప్పులుగుల్క గళకలధ్వనులొల్క బులకలక్కులఁజిల్కఁగళలుబెళ్ళఁ
దనుమవఃప్రాణగతులైక్యముననొనరఁగఁ । బరవశతమూయుకన్న దామరలువఱల
నపుడుసమరతిసౌఖ్యాబ్ధినలరుచుండి । రాసతీపతులతులప్రహర్షలీల ॥

చ॥ ఇవిధంబునన్ దినదిన ప్రవధామాన సమానురాగంబుల జహదజస్ర భోగంబు
లం చెంపనింపారు నారుక్కిణీకృష్ణులు ద్వారవతీపురంబున సుఖంబుండిరని జన
మేజయునకు వైశంపాయుండెఱింగించెనని శౌనకాదులకు సూతుండుపలికిన సం
తసించుటయు ।

మ॥ శ్రీతవిద్వజ్జనకల్పకక్షితిజకాశీవిశ్వనాథార్చనా
ర్చితసౌవర్ణసహస్రపుష్పనిఖిలార్ద్రభృత్సభారంగన
తికాతసత్కథితనటీస్తుటీకృతగుణశ్రేణీనిజస్వాంతచిం

తృతీయాశ్వాసము.

తిత - ద్ధకః పితేషశేషశణివాణీః ల్యవాగ్ధోరణీః ||

5 || భూమహితవేడిమఁగల , నీమానితనాకసద్రచితభూతితర

గానూస్తోః తటాశా | రామయనాతారసురునిరగ్రాహపతి ||

నిరౌప్యస్యస్విణివృత్తము.

సారసత్యాకిరాసత్కళాత్యాదరా

హండిండిరనీహరకిరిణచ్చటా

కారితాశేషసత్కార్మదాత్రగ్రణీ

సాసాక్షీరీకాదయానీరధీ ||

అశ్వాసాంతగద్యము.

ఇది శ్రీమహాభారత ప్రసానాసాంత కవితామతల్లికాల్లయ రాజాన్వయ మారిక

రత్నారామ వ్రావడ ముఖ్యరంగ దామర్యతనూభవాప స్తంబసూత్ర

హరితసగోత్ర పవిత్ర సుకజః పితృయ సుబ్రహ్మణ్య కవి

నామధేయ ప్రణీతంచైన శ్రీకృష్ణ కల్యాణంబను మ

హ ప్రబంధంబునందు నర్వంబును

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ॐ ॐ ॐ ॐ ॐ

THE

OF

THE

OF

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

THE

